

8.12.2025

LAPELY/6056/2024

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Winda Energy Oy
Mikonkatu 2 D
00100 Helsinki

Arviointiohjelma saapunut 3.7.2025

**Kummunmaan ja Repoängän tuulivoimahanke, ympäristövaikutusten arviointiohjelma,
Ylitornio, Tornio**

Yhteystiedot

Hankkeesta vastaava

Winda Energy Oy
Mikonkatu 2 D 00100 Helsinki
Yhteyshenkilö: Hannele Konsén (puh. +358 50 307 6265)
sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi@winda.fi

YVA-konsultti

Sitowise Oy
Linnoitustie 6 02600 Espoo
Yhteyshenkilö: Tiina Kumpula (puh. +358 40 051 6888)
Sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi@sitowise.com

Yhteysviranomainen

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi
Yhteyshenkilö: Marja Anttonen (puh. 029 5037 134)
sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Sisällysluettelo

Kummunmaan ja Repoängän tuulivoimahanke, ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Ylitornio, Tornio	1
Yhteystiedot	1
Hankkeesta vastaava	1
YVA-konsultti	1
Yhteysviranomainen	1
Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehdoista	4
Ympäristövaikutusten arviointimenettely	5
Ennakkoneuvottelu	6
Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen	7
Yleisötilaisuus	7
Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet	8
Yhteenvedo lausunnoista	9
Yhteenvedo mielipiteistä	22
Yhteenvedo Ruotsista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä	28
Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta	29
Hankekuvaus	29
Hankkeen vaihtoehdot	31
Arvio hankkeen suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta	32
Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin	32
Arviointimenettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin	33
Kaavoitus 33	
Luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi	34
Poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu	35
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	36
Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset	37
Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät	38
Yleistä 38	
Ihmisten elinolot, viihtyvyys ja virkistyskäyttö	40
Melu 42	
Välke 43	
Yhdyskuntarakenne	44
Maisema 46	
Rakennettu kulttuuriympäristö	47
Arkeologinen kulttuuriperintö	49
Luontoympäristö	49
Linnusto 50	
Luontodirektiivin liitteen IV (a) lajit ja riistalajit	52
Kasvillisuus ja luontotyytit	54
Luonnonsuojelualueet	55
Pintavedet ja kalasto	55
Maa- ja kallioperä	57

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Poronhoito	59
Vaikutukset aineelliseen omaisuuteen	60
Ilmastovaikutukset	61
Viestintäyhteydet, puolustusvoimien toiminta ja tutkat	61
Yhteisvaikutukset	62
Vaikutukset toiminnan jälkeen	63
Hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset	63
Merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten välttäminen, ehkäiseminen, rajoittaminen tai poistaminen	63
Vaikutusten seuranta	64
Osallistumisen järjestäminen	65
Raportointi	65
Arviointiohjelman laatijoiden ja yhteysviranomaisen pätevyys	65
Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen	66
Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus	66
Sovelletut oikeusohjeet	67
Asiakirjan hyväksyminen	67

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Tuulivoimahankkeen tuotantoalue rakennetaan Ylitorniolle ja sen sähkönsiirto osittain Tornioon. Tuotantoalue koostuu Kummunmaan ja Repoängän alueista, joiden väliin jäävä alue kuuluu Tornioon. Tuotantoalue sijaitsee noin 20 kilometriä kaakkoon Ylitornion keskustaaajamasta ja rajautuu Tornion rajaan. Kainuunkylä ja Törmäsjärvi sijaitsevat Ylitorniolla tuotantoalueesta länteen ja pohjoiseen noin 10–12 kilometrin päässä. Lähimmillään noin 1,5 km etäisyydellä tuotantoalueesta on vakituista ja vapaa-ajan asutusta Väystäjätien varrella ja Kivilompolossa sekä Tornion kaupungin puolella Martimossa noin 1,5 km tuotantoalueelta etelään. Lähin Tornion kylästä on Korpikylä, noin 11 km tuotantoalueelta lounaaseen. Tuotantoaluetta lähin keskustaaajama Ruotsissa on Hedenäset 19 km tuotantoalueesta länteen.

Kummunmaan ja Repoängän tuulivoima-alueille rakennetaan enintään 22 yksikköteholtaan 7–10 MW tuulivoimalaa (VE 1). Tuotantoalueen kokonaisteho on maksimissaan 220 MW. Voimaloiden napakorkeus on enintään 220 metriä, lapojen pituus enintään 130 metriä ja voimaloiden kokonaiskorkeus enintään 350 metriä. Tuotantoalueen pinta-ala on noin 1 820 hehtaaria.

Vaihtoehdolle VE1 tarkastellaan vaihtoehtoina seuraavia:

VE0: Hanketta ei toteuteta

VE2: toteutetaan 18 tuulivoimalaa. Hankkeen kokonaisteho enintään 180 MW.

Tuulivoimaloiden tornit toteutetaan todennäköisesti umpinaisina lieriötorneina. Lieriötornit voidaan toteuttaa teräsrakenteisina tai betonin ja teräksen yhdistelmänä nk. hybriditornina. Voimaloiden perustamistekniikoita esitetään neljä. Tuulivoimaloihin asennetaan lentoestevalot naselliin sekä torniin 50 m välein.

Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan sähköasema sekä tarvittavat huoltotiet ja maakaapelointi voimaloiden välille. Tornion kaupunkiin kuuluvan alueen poikki rakennetaan 33 kV:n maakaapeli, jota pitkin Repoängän alueen tuulivoimaloiden sähkö siirretään Kummunmaan alueen eteläosaan suunnitellulle sähköasemalle. Sähkönsiirto tuotantoalueen sähköasemalta ulkoiseen sähköverkkoon toteutetaan 7,1 km mittaisella 110 kV:n voimajohdolla maakaapelina Karhakkamaan tuulivoimapuiston suunnitteilla oleville sähköasemalle Tornioon (SVE1). Vaihtoehtona SVE2 tarkastellaan 7,3 km mittaista 110 kV:n maakaapelia Martimon tuulivoimapuiston suunnitteilla olevalle sähköasemalle Tornioon. Maakaapeli sijoitetaan pääosin olemassa olevien teiden tai urien varteen. Karhakkamaan tai Martimon sähköasemalta sähkö siirretään kantaverkkoon muissa YVA-menettelyissä arvioiduilla 400 kV:n voimajohdolla Petäjäskosken, Viitajärven tai Keminmaan sähköaseman kautta.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Maakaapelit asennetaan tuotantoalueella huoltoteiden yhteyteen kaapeliojaan suojahiekalla ympäröiden, teiden alituksissa ja muissa riskikohteissa kaapelit asennetaan lisäksi erilliseen suojaputkeen. Uuteen maastokäytävään rakennettaessa maakaapelina toteutettava 110 kV voimajohto edellyttää noin 6 metrin levyistä puuttomana pidettävää johtoaukeaa. Johtoaukean molemmin puolin on 3 metriä leveä työskentelyalue, jolla toimittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota maakaapelin olemassaoloon. Voimajohto sijoitetaan tavallisesti noin 1,5 metrin syvyyteen maanpinnasta. Maakaapeli merkitään maastoon. Johtoaukeaa raivataan tarvittaessa.

Tuulivoimalan voimalapaikan viereen rakennetaan nosturipaikka asennusalueineen. Työskentelyalue on kooltaan noin 50 x 70 metriä. Voimalan kokoamiseen käytettävälle nosturille tarvitaan lisäksi noin 6 metriä x 160 metriä laajuinen alue. Nosturialueena pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään huoltoteitä.

Alueen tiestöä parannetaan tai rakennetaan uusia teitä. Tierakenteen sora- ja murskekerrosten yhteispaksuus vaihtelee tavallisesti noin 40–70 senttimetrin välillä pohjamaan laadun mukaan. Tien leveys on noin 6 metriä, kaarteissa hieman suurempi.

Hankkeessa pystytään todennäköisesti hyödyntämään jossain määrin hankealueelta louhittavaa kiviainesta. Todennäköistä on, että kiviainesta ostetaan ja kuljetetaan tuotantoalueelle myös hankealueen ulkopuolelta. Alueelta irrotettavan ja muulta tuotavien kiviainesten määrät tarkentuvat YVA-selostusvaiheessa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 252/2017) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja arvioinnin yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kaikkien tiedon saantia ja osallistumismahdollisuuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely) sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. YVA-lain liitteen 1 kohdan 7e) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan tuulivoimahankkeisiin, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 MW.

Hankkeesta vastaavan on YVA-lain 16 §:n mukaan toimitettava ympäristövaikutusten arviointiohjelma yhteysviranomaiselle. Arviointiohjelman tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta ja sen kohtuullisista vaihtoehtoista, kuvaus ympäristön nykytilasta, ehdotus arvioitavista ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämisestä sekä suunnitelma arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiohjelman sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus, 277/2017). Yhteysviranomaisen huolehtii siitä, että arviointiohjelmasta pyydetään

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

lausunnot ja varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiselle. Yhteysviranomainen antaa hankkeesta vastaavalle lausunnon arviointiohjelmasta.

Hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus) arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. YVA-lain 19 §:n mukaan arviointiselostuksen tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta, kuvauksen ympäristön nykytilasta, kuvauksen hankkeen ja sen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista, niiden lieventämisestä, seurannasta ja vaihtoehtojen vertailusta, tiedot ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamisesta ja yleistajuisen yhteenvedon. Arviointiselostuksen sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Yhteysviranomaisen on huolehdittava siitä, että myös arviointiselostuksesta pyydetään tarvittavat lausunnot ja varataan mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen. Yhteysviranomainen tarkistaa arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Lupahakemukseen on ennen päätöksentekoa liitettävä ympäristövaikutusten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on otettava huomioon arviointiselostusta koskevat kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Winda Energy Oy on 3.7.2025 toimittanut Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) ympäristövaikutusten arviointiohjelman. Lapin ELY-keskus antaa tämän lausunnon YVA-lain mukaisena yhteysviranomaisena.

Hankkeen suunnitteluun sovelletaan YK:n Euroopan talouskomission yleissopimusta valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista (Espoon sopimus). Arviointiohjelman tiivistelmästä on tehty ja tästä yhteysviranomaisen lausunnosta tehdään ruotsinkielinen käännös. Yhteysviranomainen toteaa, että 3.7.2025 päivätty ympäristövaikutusten arviointiohjelma ja yhteysviranomaisen lausunnon suomenkielinen versio ovat viralliset asiakirjat tässä arviointimenettelyssä.

Ennakkoneuvottelu

Hankkeesta järjestettiin YVA-lain 8 §:n mukainen ennakkoneuvottelu 13.2.2025 edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat yhteysviranomainen, Ylitornion kunta, Tornion kaupunki, Tervolan kunta, Rovaniemen kaupungin ympäristösuojelu, Lapin liitto, Tornionlaakson museo, Lapin hyvinvointialueen pelastuslaitos, Suomen

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

ympäristökeskus, Winda Energy Oy ja Sitowise Oy sekä kirjallisesti Rovakaaren ympäristöterveydenhuolto, Museovirasto, Metsähallituksen luontopalvelut ja Paliskuntain yhdistys. Ennakkoneuvottelusta on laadittu muistio. Ennakkoneuvotteluita voidaan pitää tarpeen mukaan myös myöhemmin YVA-menettelyn aikana.

Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomainen kuulutti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 17.9.2025. Kuulutus julkaistiin Lapin ELY-keskuksen verkkosivuilla. Arviointiohjelma ja kuulutus julkaistiin lisäksi ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/kummunmaan-ja-repojangan-tuulivoimahanke-YVA. Kuulutus lähetettiin 15.9.2025 Ylitornion kunnalle ja Tornion kaupungille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Kuulutuksesta tiedotettiin Lapin Kansa, Lounais-Lappi ja Meän Tornionlaakso -lehdissä julkaistuilla ilmoituksilla 17.9.2025.

Arviointiohjelma on ollut nähtävillä kuulemisaikana paperimuodossa Ylitornion kunnanvirastolla, Tornion kaupungintalolla ja Lapin ELY-keskuksessa. Lisäksi arviointiohjelmaan on voinut tutustua paperimuodossa Tornionlaakson kirjaston Ylitornion toimipisteessä ja Tornion kaupunginkirjastossa.

Hankkeessa toteutetaan kansainvälinen kuuleminen YVA-lain 28 §:n mukaisesti. Yhteysviranomainen pyysi 10.9.2025 Suomen ympäristökeskusta (SYKE) toimittamaan tarvittavat tiedot, jotka tarvitaan Ruotsin osallistumiseksi YVA-menettelyyn tässä hankkeessa. Pyynnön mukana toimitettiin hankkeen YVA-ohjelma ja sen ruotsinkielinen tiivistelmä. Ruotsissa mielipiteiden keräämisestä vastaa Naturvårdsverket (Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto), joka on verkkosivullaan (www.naturvardsverket.se/Esbo) kuuluttanut mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta 17.9.–14.11.2025.

Yleisötilaisuus

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 2.10.2025 Ylitornion kunnanvirastolla. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua etäyhteydellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä 10 henkilöä sekä etäyhteydellä 3 osallistujaa. Yleisötilaisuuden muistiinpanot teki konsultti. Yleisötilaisuudessa kysyttiin ja kommentoitiin seuraavia seikkoja.

Kysymys: Hankkeita on paljon, miten kokonaisuusvaikutus arvioidaan ja kuka sen tekee, voiko sitä edes arvioida?

Kysymys: Mainittiin, että alueita ei ole merkitty potentiaalisiksi tuulivoima-alueeksi. Mitä tämä käytännössä tarkoittaa? Tarkoittaako, että jos ei ole potentiaalista aluetta, että siitä

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

ei ole niin paljon hyötyä tai siitä ei saada niin paljon tuulivoimaa. Onko ajateltu, että kun on tarpeeksi isot voimalat, niin silloin tuottaisi sähköä? Tehdäänkö suotta liian isot voimalat?

Kysymys: Mistä Windan liikevaihto koostuu? Onko tarkoitus hankkia lisää hankkeita? Kun hanke on kaavoitettu, mikä on hankkeen arvo? Jääkö Winda hankkeen omistajaksi? Onko Windalla sähkönmyyntiä?

Kysymys: Vuokrasopimusten kautta annetaan valtakirja, miten näet markkinatilanteen tuulivoiman suhteen, onko edellytyksiä?

Kysymys: Tehdäänkö voimalat edelleen ilman haruksia?

Kommentti: Esityksessä olevalta kartalta puuttuvat lähialueen kylät.

Kysymys/kommentti: Ihmiset on jätetty pois arvioinnista.

Kysymys: Melu- ja välkehaitoista. Ei kai suomessa ole vielä 350 m voimaloita. Miten mallinnukset on tehty ja voivatko ne pitää paikkansa tai mennä pieleen?

Kysymys: Onko mallinnuksessa käytetty mallia, että kaksi tuulivoimalaa on vastakkain, ja ne kumoaisivat toisensa? Sijoittelulla saataisiin silloin pienempi haitta.

Kysymys: Riittääkö vaikutusten arvioinnissa 8 tuntia vuodessa oleva raja-arvo? Mitä enemmän on tuulivoimaloita, vaikuttaako se määrään?

Kysymys: Kenen kanssa on keskusteltu rakennusten käyttötarkoituksen muutoksesta? Ei ole kuultu, että keskusteluja olisi käyty.

Kysymys: Mistä saadaan 350 m voimaloiden äänimäärät ja vaikutukset?

Kysymys: Missä ovat 350 m voimalat? Voiko näiden tietoja saada?

Kysymys: Jos mittausarvot ylittyvät, otetaanko turbiini alas?

Kysymys: Ympäristölupa on yksi elementti, jolla voidaan kontrolloida voimaloita. Miten Winda suhtautuu ympäristölupaan?

Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisen pyysi 15.9.2025 lausunnot seuraavilta tahoilta: Ylitornion kunta, Ylitornion kunnan rakennusvalvontaviranomainen, Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta, Tornion kaupunki, Meri-Lapin ympäristölautakunta, Tervolan kunta, Lapin liitto, Tornionlaakson museo, Museovirasto, Metsähallituksen luontopalvelut, Lapin aluehallintovirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Puolustusvoimat, 3. logistiikkarykmentti, Lapin hyvinvointialueen pelastuslaitos, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Finavia Oyj, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Fingrid Oyj, Väylävirasto,

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Ilmatieteen laitos, Säteilyturvakeskus, Suomalais-Ruotsalainen rajajokikomissio, Luonnonvarakeskus, Lohijärven paliskunta, Paliskuntain yhdistys, Lapin lintutieteellinen yhdistys ry, Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry, Ylitornion-Pellon Luonto ry, Tornion luonnonsuojeluyhdistys ry, Ylitornion riistanhoitoyhdistys, Tornion riistanhoitoyhdistys, Suomen Riistakeskus Lappi, Kaskimaan erä, Junkjärven Erä, Vuennon erä ry, MTK Lappi ry, MTK Ylitornio, MTK Tornio, Metsänhoitoyhdistys Lappi, Suomen Metsäkeskus, Etelä-Portimojärven kyläyhdistys ry, Kalliojen kylä, Kantomaanpään kyläyhdistys ry, Lohijärven kyläyhdistys ry, Pekanpään maa- ja kotitalousseura ry, Tengeliön kyläyhdistys ry, Mellakosken kyläyhdistys ry, Armassaaren kylätoimikunta, Lappilaiset kylät ry, Ylitornion Yrittäjät, Tornion yrittäjät, Tornionlaakson Matkailuyhdistys ry, Väylänvarren matkailuyhdistys ry, Pro Tornionjokilaakso ry, Digita Oy, Cinia Group Oy, DNA Oyj, Elisa Oyj, Telia Finland Oyj, Suomen erillisverkot Oy, Tornionlaakson Sähköverkko. Edellä mainittujen lisäksi muilla tahoilla ja kansalaisilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteensä arviointiohjelmasta.

YVA-ohjelmasta annettiin Suomesta 19 lausuntoa viranomaisilta ja yhdistyksiltä sekä 11 mielipidettä yksityishenkilöiltä. Ruotsissa annettiin 7 lausuntoa. Säteilyturvakeskus, Ruotsin liikennevirasto, Ruotsin energiavirasto ja Ruotsin saamelaiskäräjät totesivat, ettei niillä ole lausuttavaa arviointiohjelmasta. Lapin ELY-keskus säilyttää alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet. Kaikki lausunnot ja mielipiteet toimitettiin hankkeesta vastaavalle. Seuraavassa esitetään yhteenveto kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä.

Yhteenveto lausunnoista

Ylitornion kunta

Ylitornion kunta toteaa lausunnossaan, että esitetty YVA-ohjelma on riittävän kattava ja siinä esitettyjen asioiden perusteella voidaan tehdä YVA-selostus. Kunta katsoo, että etenkin vaikutukset elinkeinoihin on arvioitava perusteellisesti. Huomiota on kiinnitettävä porotalouden tilan selvittämiseen. Rakennusvaiheessa on runsaasti maantiekuljetuksia, joten tieliikenteen turvallisuutta sekä liikenneverkon käyttöä on syytä selvittää. Länsi-Lapin alueelle suunnitteilla olevien tai jo tuotannossa olevien tuulivoimalahankkeiden määrä, 17 kpl hankkeita ja 545 tuulivoimalaa, tilanne alkuvuonna 2025. Kunta katsoo, että erityistä huolellisuutta ja perusteellisuutta on kiinnitettävä hankkeiden yhteisvaikutusten arviointiin. Tämä koskee myös tuulivoima-alueiden sähkönsiirtoverkkojen sijoittamista, muuttolinnustoa sekä poronhoitoa. On myös syytä kiinnittää erityistä huomiota havainnekuvien ja muiden esitystapojen kattavuuteen sekä laadukkaaseen esitykseen.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta

Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta toteaa lausunnossaan, että YVA-ohjelma on riittävä. On suotavaa kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin asioihin:

1. Ylitorniolla, Torniossa ja Tervolassa on suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita. Hankkeiden sähkönsiirron yhteisvaikutuksia olisi hyvä selvittää: miten siirtolinjat sijoittuvat maastossa toisiinsa nähden, kuinka paljon ja mille paikoin niitä voi rakentaa.
2. Vaikutuksia maa- ja metsätalouteen sekä poronhoitoon on syytä selvittää perusteellisesti.
3. YVA-selostuksen karttamateriaalin korkeatasoisuus. On syytä kiinnittää huomiota tuulivoimaloiden havainnekuviin, ottaen huomioon voimaloiden suuri näkyvyys.

Terveystensuojeluviranomainen painottaa ihmisiin kohdistuvien vaikutusten riittävää selvittämistä, koska tuotantoalueen asutuksen lisäksi vakituista ja vapaa-ajan asutusta on lähimmillään noin 1,5 km etäisyydellä tuotantoalueesta. Kahden kilometrin etäisyydellä lähimmistä voimaloista on yhteensä 38-41 asuin- ja lomarakennusta. Lisäksi huomioitavat ns. herkat kohteet sijaitsevat Ylitornion keskustassa. Mellakosken koulu ja päiväkotit sijaitsevat noin 15 kilometrin etäisyydellä. Tuotantoalue ei sijaitse pohjavesialueella.

Ohjelman mukaan Kummunmaan ja Repoängän tuulivoimahankkeen melu- ja valo-olosuhteiden yhteisvaikutusten arvioinnissa huomioidaan lähtökohtaisesti ainakin toiminnassa oleva Kitkiäisvaaran tuulipuisto sekä suunnittelussa olevat Karhakkamaan, Martimon, Kontiovaaran, Pietinvaaran ja Harjunkorven tuulipuistot. Maisemavaikutusten arvioinnin näkymäalueanalyysissä ja havainnekuviissa huomioidaan noin 20 kilometrin etäisyydelle sijoittuvat toteutuneet sekä suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet.

Luontoselvityksen tulokset otetaan huomioon hankkeen suunnittelussa. Ja mikäli hankealueelta löytyy luontoselvityksen aikana erityisiä luontoarvoja, esitetään YVA-selostuksessa rakenteen siirtämistä luonnon kannalta vähempiarvoiselle sijainnille.

Ylitornion kunnan rakennusvalvontaviranomainen toteaa, että YVA-menettely on tarpeen kaavoitusta varten ja mahdolliset tuulivoimaloiden rakennusluvut myönnetään kaavoituksen mukaisesti.

Tornionlaakson museo

Tornionlaakson museo on alueella museolain mukainen alueellinen vastuumuseo. Se lausuu hankkeesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Tornionlaakson museo toteaa, että hankealueella ei ole tunnettuja muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Lähin muinaisjäänös Perälehto (1000001045) on huomioitu ohjelmassa. Lähin valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde on Kierivaara pohjoisrinne (Vark-tunnus 101280) yli 10 km päässä Kierivaaralla. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta tieto alueelta ja sen välittömästä läheisyydestä on kuitenkin riittämätön.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa arkeologisten selvitysten tarve on tunnistettu ja hankealueella teetetään arkeologinen inventointi 2025. Arvioinnissa tulee käyttää ajantasaista tietoa ja mahdollisten uusien kohteiden tiedot nimineen ja tunnuksineen tulee yhtenäistää muinaisjäänösrekisterin tietojen kanssa. Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan arviointiohjelmassa esitetty arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin aiottu toteutustapa vaikuttaa asianmukaiselta.

Museovirasto

Tornionlaakson museo on siirtänyt hankkeen seurannan rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta Museovirastolle. Museovirasto toteaa lausunnossaan, että vaikutusten arvioinnin on maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön osalta tarkoitus keskittyä maisemakuvaan sekä maiseman ja kulttuuriympäristön arvojen osalta lähialueelta kaukoalueelle noin 30 kilometrin etäisyydelle tuulivoimaloista. Museovirasto pitää tarkastelualueen laajuutta riittävänä. Esitetty vaikutusten merkittävyys arviointimenetelmä sopii hyvin maisemavaikutusten arviointiin. On tärkeää, että vaikutuksia arvokohteisiin todennetaan havainnollisin karttaesityksin ja kuvasovittein.

Museovirasto toteaa, että Peräpohjola-Lapin maisemamaakunnan Peräpohjolan vaara- ja jokiseudulla maisemallisesti herkkiä kohtia ovat varsinkin Tornionjokilaaksoon liittyvät avoimet maisemat. Hankealueelta on lähimmillään Tornionjokeen noin 15 kilometriä. 30 kilometrin etäisyydelle ja lähemmäs sijoittuvia maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteita on useita, kuten valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021) ja RKY 2009-kohteet. Arviointiohjelman karttaesityksestä (kuva 15-3) puuttuu RKY-kohde Kristineström ja Ainola. Unescon maailmanperintökohteet, joihin lukeutuu Struven ketjun Aavasaksan mittauspiste, on huomioitu.

Museovirasto katsoo, että rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvokohteiden kuvauksissa on arvioitu asiantuntevasti kohteiden herkkyydet. Valtakunnallisesti merkittävien kohteiden rinnalla on tärkeää, että maakunnalliset ja paikalliset arvokohteet, joita on ainakin Tornionlaakson osayleiskaavassa, ovat täysipainoisesti tarkastelussa mukana. Museovirasto pitää myös tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arviointia olennaisena.

Museovirasto toteaa, että arviointiohjelmasta puuttuu toistaiseksi vailla maailmanperintöstatusta olevien Struven ketjun mittauspisteiden näkymäyhteyksien tarkastelu. Kyseeseen tulevat Ylitorniossa sijaitsevat Huitaperi ja Horrilankero (Iso-

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Horila) sekä Torniossa sijaitseva Kaakamavaara (Tynnyrilaki). Erityisesti suunnitellun tuulivoima-alueen vaikutus Horrilankeron ja Kaakamavaaran väliseen näkymäyhteyteen vaatii paikkatietotarkastelun ja sanallisen kuvauksen.

Lapin liitto

Lapin liitto toteaa lausunnossaan, että hanke sijoittuu Länsi-Lapin maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle. Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätaloustalouteen tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin. Hankealueen itäpuolelle sijoittuu luonnonsuojelualue Hämeenvuoma-Salamalompolonvuoma (SL 4078). Eteläpuolelta alue rajoittuu Ylitornion ja Tornion väliseen kuntarajaan sekä poronhoitoalueen rajaan. Sähkönsiirtoreitit sijoittuvat pääosin maa- ja metsätaloustalouteen valtaiselle alueelle ja ylittävät kuntarajan. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 kulkee turpeenottoalueen Laukkuvuoma (EOT 2543) läntisimmän osan halki ja SVE2 itäisten osien halki. SVE1 päättyy maakuntakaavassa osoitettuun voimajohtoon. Maakuntakaavassa on lisäksi annettu koko maakuntakaava-alueen koskevia suunnittelumääräyksiä muun muassa poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytöllisten toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamisesta, arvokkaiden luonnonympäristöjen huomioimisesta sekä tuulivoimaloiden sijoitteluun ja niiden tutka- ja radioyhteysvaikutuksiin sekä lentoesteiden korkeusrajoituksiin.

Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksessä 2023–2024 on tunnistettu maakunnallisesti merkittäviä potentiaalisia tuulivoima-alueita sekä näihin liittyviä mahdollisia vaikutuksia maakunta- ja kuntakaavoituksen tueksi. Kummunmaan ja Repojängän aluetta ei ole tunnistettu potentiaalisena tuulivoima-alueena. Lapin liitto laatii turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavaa 2050, joka kuulutettiin vireille 24.1.2025.

Kummunmaan ja Repojängän tuulivoimahanketta on pidettävä seudullisesti merkittävänä ja siten sen osoittaminen maakuntakaavatasolla on lähtökohtaisesti tarpeen. Kun otetaan huomioon hankealueen ympäröivä maankäyttö ja suunniteltavan tuulivoimahankkeen sijainti maa- ja metsätaloustalouteen valtaisella alueella, jota kaavamerkinnän mukaan voidaan pääkäyttötarkoitusta haittaamatta käyttää myös muuhun tarkoitukseen, on sijoittamisen edellytykset ja poikkeaminen maakuntakaavasta mahdollista tutkia alueidenkäyttölain mukaisessa yleiskaavaprosessissa ilman maakuntakaavan muutosta.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin. Lähialueelle sijoittuu paljon tuulivoimahankkeita Ylitornion, Tornion ja Tervolan kunnissa. Lapin liiton näkemyksen mukaan yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota maisemaan, asutukseen, loma-asutukseen, linnustoon ja muuhun eläimistöön, luontoon ja kulttuuriperintöön kohdistuviin yhteisvaikutuksiin ja

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

niiden aiheuttamien haittojen lieventämiseen. Kyseessä olevalla alueella korostuu erityisesti tuulivoima-alueiden yhteisvaikutukset linnustoon.

Lapin liiton näkemyksen mukaan YVA-menettelyssä tulee arvioida tuulivoimahankkeen suhde maakuntakaavan ratkaisuihin. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulisi tunnistaa ne alueet, joihin kohdistuu merkittävimmät vaikutukset ihmisiin, maisemaan, luontoon ja poronhoitoon. Lisäksi tulee huomioida vaikutukset ilmavalvontatutkiin ja puolustusvoimien radioyhteyksiin. Lapin liiton virasto toteaa YVA-ohjelman antavan hyvän pohjan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen laatimiselle.

Metsähallitus

Metsähallitus toteaa, että tuulivoimala-alueella sijaitsee Metsähallituksen liiketalouden hallinnoima kiinteistö. Hankealueen kaakkois- ja koillispuolella sijaitsee kaksiosainen soidensuojeluohjelmaan kuuluva Hämeenvuoman-Salamalompolonvuoman alue, joka on suurelta osin Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnassa. Soidensuojeluohjelma-alue on valtionmaiden osalta nk. säädösvalmistelussa eli siitä on tarkoitus muodostaa virallinen luonnonsuojelualue säädöksineen. Alue on huomioitava vaikutusten arvioinnissa. Luonnonsuojeluun varatut alueet sijaitsevat osittain samoilla valuma-alueilla kuin tuulivoimahankealue. Hankkeen rakentamisen ja tuotannon aikaiset vesistövaikutukset alueisiin tulee selvittää.

Metsähallitus lausuu lisäksi suureen uhanalaiseen petolintuun kohdistuvan vaikutusten arvioinnin tärkeydestä sekä seurannan ja vaikutusten arvioinnin menetelmistä, joita tulee käyttää. Lausunnossa on yksityiskohtaista tietoa lajin esiintymispaikoista, minkä vuoksi se on osittain tarkoitettu vain viranomaiskäyttöön. Metsähallitus korostaa alueen hankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnin tarpeellisuutta, perusteellisuutta ja huolellisuutta sekä alueen hankkeiden yhteistyön tarvetta asiassa.

Puolustusvoimat

Puolustusvoimat toteaa lausunnossaan, että tuulivoima-alueen suunnittelussa on selvitettävä tuulivoimaloiden mahdolliset vaikutukset Puolustusvoimien toimintaan. Vaikutusten selvittämiseksi hanketoimijan on pyydettävä Pääesikunnalta lausunto tuulivoimahankkeen hyväksyttävyydestä. Tuulivoimahankkeella tulee olla Pääesikunnan hyväksyntä, ennen kuin tuulivoimaloiden rakennuslupien perusteena käytettävä kaava hyväksytään. Hanke on huomioinut vaikutukset Puolustusvoimien toimintaan. Puolustusvoimat on antanut puoltavan lausunnon vuonna 2024.

Väylävirasto

Väylävirasto toteaa, että Kummunmaan alueen lounaisrajalla, etelä-, itä- ja osin pohjoispuolella on Palovaarantie (yhdystie 19582). VE1 voimalan 22 etäisyys

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Palovaarantielle on alle 500 m. Noin 1,5 km etäisyydellä tuotantoalueiden pohjoispuolella on Väystäjantie (yhdystie 19619). Tuotantoalueilla on yksityisteitä. Sähkönsiirron vaihtoehto SVE1 seuraa Palovaarantietä ja vaihtoehto SVE2 seuraa ja risteää Palovaarantien kanssa. Kumpikin sähkönsiirtoreitti risteää yksityisteiden kanssa. Tuulivoimalakuljetusten reitillä on tasoristeykset Kolmiolla, Varastotiellä ja Väystäjän yhdystiellä 19619. Vaihtoehtoinen kuljetusreitti on Ajoksen satamasta, joka risteää sataman raiteen kanssa Valtakadun ja Ajoksentien tasoristeyksissä. Hankealueelta rautatiehen on noin 13 km. Sähkönsiirron vaihtoehdot eivät risteä tai sivua rautateitä.

Väylävirasto toteaa, että tuulivoimaloiden sijaintia suhteessa liikenneväyliin ohjeistetaan Väyläviraston tuulivoimalaohjeessa, jota ollaan päivittämässä. Tuulivoimalan vähimmäisetäisyys on voimalan kokonaiskorkeus (torni + lapa) + suoja-alue maantien keskeltä lukien.

Tuulivoimalahankkeen jatkosuunnittelun aikana on riittävän ajoissa selvitettävä tuulivoimalan osien varastointi ja kuljetusreitit. Tuulivoimalakuljetukset vaativat erikoiskuljetusluvan. Kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai tasoliittymien ym. parantamistoimille on tarve, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista.

Kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 § ja 42 a §. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet"-ohjetta ja Liikenneviraston määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkkein tai rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen, on oltava lupa. Työluvassa voidaan myös myöntää lupa tien tilapäiseen sulkemiseen (tieliikennelaki 187 §).

Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeyksen käyttö lisääntyy rakentamisaikaisesta liikenteestä merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava Väyläviraston lupa. Väylävirasto voi liittää lupapäätökseen ehtoja, joiden toteutus voi jäädä luvanhakijan vastuulle. Ajantasaiset ohjeet ja Väyläviraston hanke- ja suunnittelukohteet on tarkistettava Väyläviraston verkkosivuilta.

Traficom

Traficom toteaa, että ympäristövaikutusten arvioinnissa on syytä huomioida ilmailulain lentoestepykälän 158 § muutos (tullut voimaan 1.9.2025). Lentoesteen pystyttäjän tulee

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

selvittää, tarvitseeko kohde lentoesteluvan sekä liittää lentoestelupahakemukseen itse hakemansa esiselvitykset ennen hakemuksen jättämistä Traficomille. Hakijan on liitettävä hakemukseensa Suomessa toimivien lentomenetelmäsuunnittelijoiden ja vaikutuspiirissä olevan lentopaikan ylläpitäjän esiselvitykset esteen vaikutuksista.

Fingrid Oyj

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta. Fingrid toteaa, että sähköntuotantolaitosten kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa ja voimalaitosten tulee täyttää järjestelmätekniset vaatimukset. Kustakin liittynnästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella. Lausunto koskee vain Fingridin voimajohtoja.

Telia Finland Oyj

Telia Finland Oyj:llä ei ole tuulivoimahankkeesta huomautettavaa, mutta yhtiö toteaa, että jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Elisa Oyj

Elisa Oyj toteaa, että ei ole hanketta vastaan, mutta pyytää kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Suomen Erillisverkot Oy

Suomen erillisverkot Oy toteaa, että hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa arviointiohjelmasta, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta. Ilmatieteen laitos esittää huomion siitä, että alueelle on suunnitteilla runsaasti tuulivoima-alueita ja toteutuessaan ne aiheuttavat merkittävää häiriökaikua tutkimittauksiin ja voivat vaikuttaa alueen sääpalveluun. Ilmatieteen laitos on huolissaan säätutkamittausten laadusta tulevaisuudessa ja keskustelee tällä hetkellä kompensatiomittausten vaatimisesta tämäntyyppisille alueille. Laitoksella voi tulevaisuudessa olla vaateita kompensatiomittauksista.

Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry

Meri-Lapin Lintutieteellinen Yhdistys Xenus ry lausuu, että se vastustaa tuulivoimahankkeen toteuttamista Ylitornion Kummunmaan - Repoängän alueelle.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Xenus ry toteaa, että maakuntakaavassa aluetta ei ole osoitettu tuulivoima-alueina eikä tunnistettu potentiaalisena tuulivoima-alueena Lapin tuuli- ja aurinkovoimaselvityksessä (2023). Tuulivoiman sijoittumisedellytykset tulee selvittää laajasti yhteistyössä viranomaisten kanssa. Yhdessä tuulivoima- ja malminetsintähankkeiden kanssa hanke muuttaa oleellisesti Peräpohjolan suo- ja metsäekosysteemejä. Yhteisvaikutuksesta Ylitornion, Tornion ja Tervolan rajaseutujen luonnon monimuotoisuus vähenee, asukkaiden viihtyvyys ja alueen elinvoima laskevat. Kokonaisuus on toteutuessaan valtakunnallisten alueidenkäytön periaatteiden vastainen.

Xenus ry toteaa, että pohjoisboreaalisten ja arktisten lintujen muutto suppiloituu Perämeren pohjukassa suurten jokien muodostamille päämuuttoreiteille. Yhdessä muiden hankkeiden kanssa muuton estevaikutus esim. laulujoutsenelle, metsähanhelle, piekanalle, jalohaukoille sekä arktisille linnuille korostuu. Muutto tapahtuu matalalla. Arktiset sorsalinnut ovat tutkitusti erityisen herkkiä törmäämään tuulivoimaloihin.

Alueella on metsäkanalintujen soidin- ja pesimäympäristöjä. Pirstoutuminen ja rakennusaikainen häirintä uhkaavat kanalintukantoja. Myös taantuville boreaalisille lajeille syrjäiset metsäsaarekkeet ovat pesimäympäristöjä. Ympäristössä on uhanalaisen päiväpetolinnun reviirejä. Petolintujen liikkumista hankealueella tulee seurata. Yhteisvaikutus näiden lajien pesintöihin tulee selvittää. Luonnonsuojelulain mukaisesti on varmistettava, että hanke tai yhteisvaikutus ei heikennä lajin tai luontotyyppin suojelutasoa merkittävästi tai aiheuta korvaamatonta vahinkoa.

Alueen eteläpuolella on turvetuotannosta poistettuja soita, jotka ovat kahlaaja- ja sorsalintujen kerääntymisalueita ja tulevia pesimäympäristöjä. Tuulivoima ovat uhka linnuille, jotka liikkuvat näiden merkittävien ravinnonhaku- tai levähdysalueiden välillä.

Luonnonvarakeskuksen julkaisun (2023) mukaan tuulivoimala-alueilla pesivien lintujen siirtyminen osittain tai kokonaan voimaloiden alueelta voi pienentää populaatiokokoja, mistä on haitallisia seurauksia erityisesti harvinaisille ja uhanalaisille lajeille.

Tutkimustulokset alleviivaavat hankkeiden yhteisvaikutusten selvittämisen tarvetta. YVA-vaiheessa tulee välttää tuulivoiman sijoittamista arvokkaille alueille.

Tuulivoimaloiden koko, lapojen varjo/ välkevaikutus, irtoava mikromuovi, vuotava voiteluöljy sekä niiden aiheuttama vaihtelevataajuinen melu lisäävät luontokatoa alueella, alentavat virkistyskäytöllistä arvoa, asukasviihtyvyyttä sekä kiinteistöjen arvoa.

Xenus ry katsoo, että YVA-ohjelmassa esitetään linnustoselvitykset riittävästi. Ne ajoittuvat pääsääntöisesti riittävän pitkälle aikavälille, maastopäivien määrä on riittävä ja menetelmiä kuvataan. Pesimälintuselvitys on monen lajin poikuevaiheitten myöhäisyyden takia syytä ulottaa heinäkuun loppupuolelle. Muuttolintujen lentosuuntia, havainnointipisteiden näkemäsektorit ja pesimälinnuston laskentareitit tulee esittää

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

kartoilla. Hanke edellyttää useamman vuoden intensiivistä työskentelyä. Pohja-aineistoina tulee käyttää Laji.fi tietokantaa, Tiira-tietokantaa sekä Suomen 4. Lintuatlas – aineistoa. Kerättävän maastotiedon olosuhteiden ajallinen vaihtelu sekä luontaiset kannanvaihtelut tulee huomioida. Xenus ry tuotti 2025 Tervolan pohjoisosista Tiira-tietokantaan havaintoaineiston, jonka käyttö edellyttää sopimista Xenuksen kanssa. Hankkeiden yhteisvaikutukset lintujen muuttoon tulee arvioida. Petolintujen, sekä muiden isompien muuttolintujen törmäysmallinnuksia tulee hyödyntää.

Tuulivoiman tuotanto tulee suunnitella jo rakennetun ympäristön, teollisuusalueiden sekä liikenneväylien läheisyyteen ja mielellään eteläiseen Suomeen. Uusiutuvaan energiaan siirtyminen on välttämätöntä sekä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi että luontokadon pysäyttämiseksi. Siirtymä on toteutettava luonnon ehdoilla, ja alueet on valittava huolellisesti. Kunnissa on tarkkaan harkittava hankkeiden toteuttamiskelpoisuutta. Hankkeiden taloudellisen riskianalyysin rinnalla on syytä arvioida myös luonnolle ja sen kestäväälle käytölle aiheutuva riski.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri (SLL Lappi) ry katsoo, että YVA-ohjelmassa kerrotun perusteella hankkeella olisi todennäköisiä linnustovaikutuksia erityisesti yhteisvaikutuksena alueen muiden hankkeiden kanssa. Erityisesti kanahaukan, helmipöllön ja uhanalaisten petolintureviirien osalta vaikutukset voivat olla merkittäviä, mahdollisesti myös vesilintujen osalta. SLL Lappi pitää hyvänä hankkeessa esitettyä maakaapelointia törmäysriskien vähentämiseksi. Hydrologiset vaikutukset tulee kuitenkin tunnistaa ja huomioida.

Lintuselvitykset tulee ulottaa koko hankealueelle, ei ainoastaan voimalapaikoille ja ennalta karttatarkastelun pohjalta tunnistetuille arvokkaimmille alueille. Alueella tulee tehdä kattavat muuttolintuselvitykset. Hankealue sijaitsee useiden vesistöjen läheisyydessä ja voi sijaintinsa perusteella osittain sijoittua muuttoreittien vaikutusalueelle. Hankealueen ympärille sijoittuvien tuulivoimahankkeiden merkittävä määrä edellyttää suojelualueiden linnustoon kohdistuvien vaikutusten tarkastelua kumuloituvasti, ei ainoastaan yksittäisinä hankkeina. Myös voimaloiden suunniteltu kokonaiskorkeus (350 m) kasvattaa törmäysriskiä. Tornionjoen jokilaakson ja sen sivuhaarojen suuntaiset muuttoreitit kulkevat pääosin pohjois–eteläsuunnasta, mutta alueen sisäiset ruokailu- ja pesimälennot suuntautuvat myös itä–länsisuunnassa, mikä lisää risteämisriskejä voimalapaikkojen kanssa. Korkeiden mastojen valaiseminen lisää myös yömuuton houkuttelua ja törmäystodennäköisyyttä hämärä- ja yölentoina.

Tulisi toteuttaa vähintään kahden maastokauden kattavat, menetelmällisesti kuvattavat linnustoselvitykset, joihin sisältyy pesimä-, muutto- ja yöaktiivisuuden seuranta. On

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

tärkeää ajoittaa lintuselvitykset lajiston ja alueen mukaan. Lintuvaikutusten osalta hankealuetta on tarkasteltava ekologisesti yhtenäisenä kokonaisuutena.

Linnustoselvitysten tulee kattaa vähintään 10 km säde hankealueen ympärillä.

Linnustovaikutusten arvioinnissa tulee käsitellä myös törmäysriskit, elinympäristöjen häiriöt ja vaikutukset pesintään. Olisi tärkeää, että selvityksen tekijällä on riittävä ymmärrys alueellisista erityispiirteistä ja niiden vaikutuksesta ajoitukseen.

YVA-ohjelmassa todetaan, että hankealueella toteutetaan lepakkoselvitys, mutta ei esitetä menetelmällistä kuvausta siitä, miten kartoitus aiotaan toteuttaa, millä alueella ja minkälaisia esiintymisalueita painotetaan. Tulee esittää yksityiskohtainen kuvaus lepakkoselvityksen toteutustavasta, ajoituksesta ja havaintopaikkojen valinnasta sekä aineiston analyysimenetelmistä. Selvitykset tulee tehdä Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen ohjeiden (2023) mukaan. Selvitysten tulee olla riittävän laajoja, jotta voidaan arvioida sekä lepakoiden esiintymisalueiden ekologinen merkitys että mahdolliset haittavaikutukset tuulivoimaloiden ja sähkönsiirron rakentamisen ja käytön aikana. Tämä on välttämätöntä, jotta arviointi täyttäisi luonnonsuojelulain (1096/1996) 49 §:n ja EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV(a) lajisuojelun vaatimukset.

Tuulivoiman rakentaminen vaikuttaa hankealueen hydrologiaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä, jopa pysyvästi. Voimaloiden, tiestön, sähköasemien ja siirtolinjojen rakentaminen edellyttää maansiirtoja, ojituksia ja kuivatusjärjestelyjä, jotka voivat muuttaa pintavesien virtaamia, lisätä eroosiota ja vaikuttaa veden laatuun. Vaikutukset voivat olla merkittäviä etenkin pienvesissä ja lähteikköympäristöissä. Suunnittelussa on tarkasteltava hydrologiaa valuma-alueitasoisesti, huomioiden maastonmuodot, eroosioherkkyys ja vesien virtaussuunnat voimalapaikkojen, tielinjausten ja läjitysalueiden sijoittelussa. Maamassojen vaihdot, läjitys, maanotto ja maankaatopaikkojen sijoittaminen voivat muuttaa alueen vesitasapainoa ja lisätä kiintoaine- ja ravinnekuormitusta myös rakentamisen jälkeen. Toimintojen sijainti, laajuus ja vaikutusmekanismit on esitettävä yksityiskohtaisesti, jotta vaikutusten merkittävyys voidaan arvioida pinta- ja pohjavesien suojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Sähkönsiirto risteää Riivijoen ja Martimojoen kanssa, Karhakkamaan vaihtoehdon osalta myös Laukkujärvestä laskevan Laukkujoen kanssa, jotka kaikki ovat vaelluskalavesistöjä. Näissä ylityskohdissa on erityisesti kunnioitettava varovaisuusperiaatetta siten, että rakentamisen ja kaapeloinnin toteutuksessa estetään veden samentuminen, kutualueiden vaurioituminen ja pohjasedimenttien liikkuminen. Jokainen ylitys on suunniteltava erikseen hydrologisten ja kalataloudellisten arvojen turvaamiseksi, ja vaihtoehtoiset linjaukset on arvioitava siten, että vesistöjen ekologinen tila ei heikkene. Siirtolinjojen suunnittelua vaelluskalavesistöjen ylitse voidaan pitää

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

lähtökohtaisesti riskinä niiden ekologiselle tilalle. Karttatarkastelu ei kuitenkaan Lapissa ole riittävä tapa arvioida lähteiden määrää, vaan lähteet ja mahdolliset tihkupinnat on kartoitettava maastossa kattavasti ja esitettävä osana YVA-selostusta alueen hydrologisen toimivuuden ja pienvesiympäristöjen säilymisen turvaamiseksi.

Hankealueen sijoittuminen useiden tuulivoimahankkeiden vaikutuspiiriin muodostaa merkittäviä yhteisvaikutuksia erityisesti linnuston, vesistöjen ja luonnon monimuotoisuuteen kohdistuen. On välttämätöntä, että hanketoimijat suunnittelevat ja toteuttavat selvitykset sekä sähkönsiirtoratkaisut yhteistyössä siten, että hankkeiden kumuloituvat vaikutukset on tunnistettu ja aiheutuvaa ympäristöhaittaa pyritään vähentämään. Siirtolinjojen ja infrastruktuurin päällekkäisyydet on minimoitava, ja hankkeiden suunnittelussa tulee varautua tuotantoalueiden pienentämiseen luonnon monimuotoisuuden, linnuston suojelun ja hydrologisten kokonaisuuksien turvaamiseksi. Olisi tärkeää tarkastella yhteisvaikutuksia sekä paikallisella että alueellisella tasolla. YVA-ohjelma ei tunnista lainkaan alueen muun maankäytön eli pääasiassa metsätalouden aiheuttamaa maankäytön painetta ja siitä aiheutuvia yhteisvaikutuksia.

SLL Lapin näkemys on, että tuulivoimahanke yhdessä alueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa voi lisätä elinympäristöjen pirstoutumista ja heikentää luonnon monimuotoisuutta, sekä aiheuttaa merkittävää haittaa alueen linnustolle.

Paliskuntain yhdistys

Paliskuntain yhdistys toteaa, että hanke sijoittuu pääosin Lohijärven paliskunnan alueelle. Alueen poronhoito perustuu luonnonlaitumien ja porojen luontaisen laidunkierron ympärivuotiseen hyödyntämiseen. Paliskunta on erittäin kuormittunut laidunalansa vähenemisestä ja pirstoutumisesta teollisen maankäytön vuoksi. Paliskunnassa on toiminnassa ja suunnitteilla huomattava määrä tuulivoimaa. Poronhoidon laidun- ja toimintatila ei kestä muusta maankäytöstä aiheutuvaa kumuloituvaa häiriötä ja laidunalan heikkenemisen ja vähenemisen taakkaa.

Hanketoimijalla ja viranomaisella on velvollisuus olla selvillä hankkeen vaikutuksista. Vaikutukset on arvioitava riittävällä tarkkuudella yhteistyössä paliskunnan kanssa, paliskunnan asiantuntemusta hyödyntäen. Yhteisvaikutukset muiden maankäytön hankkeiden kanssa ja kumulatiiviset vaikutukset on otettava huomioon. Arviointiin osallistumisessa paliskunta antaa aikaansa ja asiantuntemustaan hankesuunnittelun käyttöön. Aika on pois paliskunnan poronhoitotyöstä, ja olisi korvattava asianmukaisesti. Tulee välttää paliskunnan kuormittamista kiireisimpien poronhoitotöiden aikaan.

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto. Poronhoitolaki (PHL 848/1990) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella toimittaessa. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

ikäikäinen nautintaoikeus, joka on suoraan poronhoitolailla turvattu erityinen oikeus (PHL 3 §). Suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa (PHL 53 §). PHL 53 §:n kaltaisia neuvotteluita tulee käydä muillakin kuin valtion mailla, sillä ne ovat muodostuneet vakiintuneeksi käytännöksi yhteensovittaa poronhoitoa ja muita maankäytön muotoja.

Länsi-Lapin maakuntakaavan yleismääräys edellyttää: "Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa." Maakuntakaavan on oltava ohjeena yleiskaavaa laadittaessa ja muutettaessa (AKL 32 §). Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset (AKL 39 §). Yleiskaavalla ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Poronhoitajat ovat alueella oikeudenhaltijoita (PHL 3 §). Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin (AKL 9 §).

YVA-laki velvoittaa myös alueella toimivaan elinkeinoon kohdistuvien vaikutusten selvittämiseen. Poronhoidon nykytila ja toiminta suunnittelualueella ja sen vaikutusalueella tulee kuvata ja poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset arvioida riittävän laajasti. Selvitysalueena tulee olla Lohijärven paliskunta ja tarkemmin lähialueen poronhoito. Tulee selvittää hankealueen ja vaikutusalueen merkitys paliskunnan poronhoidolle: paljonko siellä laiduntaa ja käsitellään poroja poronhoitotoissa mihinkin aikaan vuodesta. Tulee arvioida hankkeen rakennelmien ja toimintojen vaikutukset porolaitumiin (suora ja epäsuora vaikutus), porojen laidunten käyttöön (häiriö, kulkureittien muutokset ym.), poronhoitotoimintaan (muuttuminen/vaikeutuminen, turvallisuusriskit ym.) ja poronhoidon järjestämiseen. Poroille aiheutuvia suoria vahinkoja tulee selvittää. Myös vaikutukset porotalouteen, sekä sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset alueen poronhoitoon tulee arvioida. Vaikutusten arvioinnissa tulee selvittää sekä suorat, että välilliset vaikutukset, rakentamisen ja toiminnan aikaiset vaikutukset sekä mahdolliset toiminnan jälkeiset pysyvät vaikutukset. Menettelyssä tulee etsiä keinoja ja esittää toimia haitallisten vaikutusten estämiseen, lieventämiseen ja kompensointiin yhteistyössä alueen poronhoidon harjoittajien kanssa.

Maankäyttöhankkeista voi aiheutua poronhoidolle ainakin seuraavanlaisia vaikutuksia:

- 1) vaikutukset porolaitumiin
- 2) vaikutukset porojen laidunnukseen (häiriövaikutus)
- 3) vaikutukset poronhoitoon
- 4) porovahingot (liikenteessä tai hankealueella)
- 5) vaikutukset

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

poron terveyteen ja hyvinvointiin 6) sosioekonomiset vaikutukset ja vaikutukset elinkeinon kannattavuuteen 7) vaikutukset poronhoitokulttuuriin.

Tuulivoiman vaikutuksia poronhoitoon arvioitaessa on vältettävä seuraavia tyypillisiä virheolettamia: 1) Tutkimukset antavat "ristiriitaista" tietoa. 2) Porojen käyttäytymistä toiminnan aikana ei voida tarkoin ennustaa. 3) Toiminnot ja mahdolliset melusta (40 db) aiheutuvat häiriöalueet kattavat vain pienen osan paliskunnan pinta-alasta. 4) Tuulivoimahankkeesta on myös myönteisiä työllisyysvaikutuksia sivutoimisille poronhoitajille. 5) Poronhoidon historialliseen jatkumoon peilattuna haitallisten vaikutusten kesto on nähtävä väliaikaisena haittana, joka sijoittuu maantieteellisesti pienelle alueelle suhteessa koko paliskuntaan ja poronhoitoalueeseen. 6) Paliskunnalle on hyötyä tuulivoimahankkeen tiestöstä. 7) Poronhoidolle on hyötyä tuulivoimasta, koska alueesta tulee räkkäsuoja. 8) Muutama poro voimala-alueella on osoitus siitä, että voimaloista ei ole haittaa. 9) Suunnittelussa jätetään 500 metrin "suojavyöhyke" voimalasta vasoma-alueella tai suunnitellaan välittömästi tällaisen alueen viereen.

Mikäli hanke etenee toteutukseen, sen rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvat haitat tulee pyrkiä ensisijaisesti estämään ja lieventämään sekä korvaamaan ne haitat mitä ei voi estää tai lieventää paliskunnalle täysimääräisesti. YVA- ja kaavamenettelyn aikana tulee neuvotella paliskunnan kanssa PHL 53 §:n mukaisesti tai kaltaisesti. Tarvittaessa neuvotteluita tulee käydä useampia. Lohijärven paliskunnan lausunnot ja kannanotot tulee ottaa huomioon painoarvoltaan merkittävinä YVA-menettelyn aikana.

Luonnonvarakeskus

Luonnonvarakeskus (Luke) toteaa, että se keskittyy lausunnossa metsästyslaissa luoteltuihin riistalajeihin. Luke katsoo, että pääsääntöisesti YVA-ohjelmassa kuvatut luontokartoitukset ovat kattavia.

Luke katsoo, että muuttolintu- ja pesimälinnustoselvityksiin varatut kymmenen maastopäivää ovat vähimmäistasoa. Aikaa olisi hyvä varata vähintään kaksinkertaisesti eri vuodenaikoina sääolosuhteiden vaihtelun vuoksi. Selvitykset tulee tehdä kattavasti koko hankealueella. Luke pitää ongelmallisena, että metsäkanalintujen kartoitus on tehty vain yhtenä vuonna. Se altistaa tulokset satunnaisvaihtelulle. Luke painottaa hankkeen jatkosuunnittelussa yhteisvaikutusten arvioinnin tärkeyttä, sillä hankealueen ympärillä on laajoja tuulivoimasuunnitelmia. Tuulivoimarakentaminen laajalla alueella voi merkittävästi heikentää lajien elinympäristöjä ja ekologista verkostoa. Hankkeen suunnittelussa on varmistettava ekologisten yhteyksien säilyminen ja verkoston toimivuus sekä huomioitava eri hankkeiden yhteisvaikutukset ja toteutettava tehokkaita lieventämistoimia. Luke katsoo, että Kummunmaan ja Repoängän YVA-ohjelmassa esitetty poronhoitoon kohdistuvan vaikutusarvioinnin suunnitelma kattaa pääpiirteissään

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

ne arvioinnin osa-alueet, joiden tulee sisältyä ko. vaikutusarviointiin. Luke pitää erittäin tärkeänä, että Lohijärven paliskunnalta kerätään neuvotteluissa riittävät tiedot poronhoidosta ja paliskunta pystyy kommentoimaan tehtyjä vaikutusarvioita sekä esittämään myös oman arvionsa hankkeen todennäköisistä erillis- ja yhteisvaikutuksista poronhoitoon. Laidunmenetysten arvioinnin osalta Luke toteaa, että suorien laidunmenetysten ohella myös välillisiä laidunmenetyksiä tulee arvioida. Yhteisvaikutusten arvioinnin osalta Luke katsoo, että arviointihetkellä toiminnassa olevien ja lainvoimaisen kaavan omaavien hankkeiden ohella arviointiin tulee sisällyttää myös paliskuntaan ja sen lähialueille sijoittuvat muut suunnitellut hankkeet. Luke näkee myös välttämättömäksi, että hankkeen YVA-arvioinnissa esitetään alustava suunnitelma poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seurannasta ja haitallisten vaikutusten kompensoinnista sekä niihin liittyvistä sopimisvelvotteista.

Yhteenvedo mielipiteistä

Mielipide 1

Mielipiteen esittäjä katsoo, että tuulivoimalat suunnitellaan liian lähelle vakituista asuntoa.

Mielipide 2

Mielipiteen esittäjät (2) katsovat, että hanketta suunnitellaan liian lähelle asutusta. Hankkeen ja lähialueiden hankkeiden väliin jää lukuisia asuinkiinteistöjä ja asukkaita, joiden elinoloihin ja maisemaan, sekä kiinteistöjen arvoon ja asuinkelpoisuuteen hankkeella ja yhteis- ja kerrannaisvaikutuksilla on erittäin merkittäviä negatiivisia vaikutuksia. Lisäksi sähkönsiirtoreitit pirstovat niiden väliin jäävät alueet. Kerrannaisvaikutukset ovat merkittävät negatiiviset myös Aavasaksan kansallismaisemalle, Tornionjokilaakson valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ja valtakunnallisesti merkittävälle rakennetulle kulttuuriympäristölle. Tuulivoimahankkeet muuttavat koko Tornion, Ylitornion ja Tervolan kuntien raja-alueet teollisuusalueeksi vastoin maakuntakaavaa.

Tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutukset ovat haitallisia ja pitkäkestoisia ja ne muuttavat alueen luonnetta ja ympäristöä erittäin merkittävästi. Tuulivoimala-alueilla ja niiden sähkönsiirtoreiteillä pirstotaan laajat yhtenäiset metsäalueet. Melu- ja välkehaitat ovat erittäin merkittäviä, jatkuvat vuosikymmeniä ja ovat kohtuuttomia hankealueiden väliin jääville asukkaille. Muutos ja haitalliset vaikutukset ovat valtavia tällä hetkellä valo- ja melusaasteettomalle alueelle. Alueen luonnonrauha menetetään.

Tuulivoimaloita suunnitellaan alle kahden kilometrin päähän asutuksesta siten, että ne samalla sijoittuvat kiinni kunnanrajaan ja kaavoitettavan alueen ulkoreunoille.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Lähtökohtaisesti vähintään voimaloiden kaikki haittavaikutukset eli valo-, melu- ja välke-ym. vaikutusten niin sanotut raja-arvot ylittävät vaikutukset tulee jäädä kaavoitettavien alueiden sisälle. Hankkeessa vaikutukset ulottuisivat kaavoitettavan alueen ja Ylitornion kunnan ulkopuolelle ja rajoittavat merkittävästi Tornion puolella hankealueeseen rajautuvien kiinteistöjen käyttöä. Hakkeesta aiheutuu haittaa Tornioon ilman, että tuulivoimaloiden välittömään läheisyyteen sijoittuvien kiinteistöjen omistajilla on mahdollisuutta vaikuttaa tai saada korvauksia. Lisäksi suunnitellaan sähkönsiirtoa Tornioon. Rajan läheisyydessä kiinteistöjen omistajiin ei ole oltu yhteydessä.

Arviointiohjelma on virheellinen ja puutteellinen. Ohjelman mukaan hankkeen todennäköinen vaikutusalue ulottuisi tuotantoalueen osalta vain Ylitornion kuntaan ja sähkönsiirron osalta Tornion kaupungin alueelle. Tuotantoalueen vaikutukset ulottuvat myös Tornioon. Ohjelmassa ei ole tunnistettu hankkeen erittäin merkittäviä negatiivisia vaikutuksia ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen tai terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön. Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset, erityisesti yhteis- ja kerrannaisvaikutukset tulee huomioida yhtenä keskeisenä ja merkittävänä osa-alueena.

VE1 ja VE2 eivät ole todellisia vaihtoehtoja. Neljän voimalan ero on merkityksetön tilanteessa, jossa ne kaikki on sijoitettu alueen ulkoreunoille. Esim. asutukseen vaihtoehtoisissa ei ole eroa. Parin voimalan ero ei tuo riittävästi mahdollisuuksia vertailla niiden toteuttamiskelpoisuutta. Tulee esittää vaihtoehtoja, joissa voimaloita on puolet vähemmän ja ne sijoittuvat etäämmälle asutuksesta. Ei ole tunnistettu paikallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön alueita ja kohteita eikä maakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita, kuten Liakanjoen kulttuurimaisemaa.

Ympäristöministeriön oppaiden mukaan myös paikallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt tulee tunnistaa ja vaikutukset arvioida niihin. Hankkeen välittömällä vaikutusalueella (0–2 km) ja sähkönsiirron reitillä sijaitsee Martimon kylä, joka on osoitettu paikallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi Tornion yleiskaavassa. Kylällä on myös paikallisesti merkittäviä rakennetun ympäristön kohteita. Myös muita paikallisesti merkittäviä kohteita sijaitsee alle 15 km etäisyydellä. Hankkeiden yhteisvaikutukset kylälle ja kylämaisemalle ovat erittäin haitalliset ja merkittävät. Kylä jäisi tuulivoimaloiden saartamaksi ja asuinkelvottomaksi. Hankkeet muuttaisivat pienipiirteisen kylän ja sen ympäristön maiseman luonteen ja ovat siten yleiskaavan vastaisia. Martimon kylä on jänkkien välisellä pienellä kumpareella, jonne erityisesti Kummunmaan selänteen päälle ja Martimojärven taakse suunnitellut voimalat näkyisivät lähes esteettömästi. Voimalat sijoittuisivat yöttömän yön auringon ja matalalta paistavan ilt- ja aamuauringon ja kylän väliin, jolloin välkevaikutukset ovat pitkäkestoisia.

Hankkeessa suunnitellaan 350 m voimaloita. Noin 2,5–3 km päähän Martimon kylästä niitä sijoittuisi 15–20 ja alle viiden kilometrin etäisyydelle 40–50. Voimaloita olisi joka

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

suuntaan katsottaessa, välkettä aina auringon paistaessa alhaalta, melu jatkuu tuulen suunnasta riippumatta. Esim. 3 km päässä sijaitsevien voimaloiden melu kuuluu selvästi, voimakkaana ja on erittäin häiritsevää. Melu on erityisen häiritsevää Martimon kaltaisilla alueilla, joilla muuta taustamelua ei ole. Arvioinnissa tulee tuoda esiin, kuinka paljon voimaloita suunnitellaan alle 2,5 ja 5 km päähän kylästä ja muusta asutuksesta. Tilanteissa, joissa asutus jää hankealueiden väliin saarroksiin, voimalat tulee sijoittaa vähintään 5 km etäisyydelle asutuksesta.

Näkymä-, lentoestevalo-, melu- ja välke- ym. vaikutuksista tulee laatia riittävän suurimittakaavaiset kartat ja havainnollistukset hankkeesta ja yhteisvaikutuksista. Martimon kylältä tulee laatia useampia havainnekuvia. Tulee laatia korkealaatuisia videoita ja pallopanoraamoja, jotta merkittävät haitalliset vaikutukset, yhteisvaikutukset ja kerrannaisvaikutukset tulisivat realistisesti havainnollistetuksi. Ne tulee esittää sekä talvelta, että kesältä, ja päivä- ja yöajalta ja yhteisvaikutuksista. Näkymäanalyysit tulee esittää ilman puustoa. Pelkästään netissä oleva asukaskysely ei ole saavutettava vaikutusalueen kaikille asukkaille, joista osa on senioreita. Laulujoutsen ja majava tulee huomioida selvityksissä ja vaikutusten arvioinnissa. Tulee arvioida vaikutukset hankkeiden väliin jäävien alueiden tv-, radio- ja viestintäyhteyksiin, jotka ovat kriittisiä turvallisen elinympäristön kannalta.

Mielipide 3

Mielipiteen esittäjä (2) ovat maanomistaja, vapaa-ajan- ja tulevia vakituksia asukkaita. Mökillä levätään, rauhoitutaan, harrastetaan. Ilma ja vesistö ovat puhtaita ja lintukanta runsas. Mökki on ollut käytössä 50 vuotta, sitä on kunnostettu ja mahdollista ottaa vakituiseen asuinkäyttöön. Mielenmaisema järkkyy, jos tuulivoima pilaa sen. Voimalat voivat aiheuttaa terveysongelmia mm. unihäiriöitä ja stressiä. Luonnonkaunis maisema muuttuu, valosaasteet, välke ja äänihaitat eivät kuulu luontoon. Mielipiteen esittäjä vaatii korvausta maiseman turmelemisesta. Haittana myös kiinteistön arvon lasku.

Mielipide 4

Mielipiteen esittäjä katsoo, että tuulivoimahanke tulee lopettaa seuraavien perusteella: 1. Alueelle on kaavailtu useita tuulivoimapuistoja. Kotitalo on 1.5 km päässä. 2. Kiinteistö on aivan liian lähellä hanketta. THL:n mukaan tuulivoimalat vaikuttavat unen laatuun. Ja uni vaikuttaa terveyteen. Mainzin yliopiston tutkimuksen mukaan tuulivoimalat vaikuttavat terveyteen. Ulkomaille on tehty tutkimukset pitäisi huomioida. Korkeista voimaloista tulee melua, näköhaittaa ja välkettä. Ympäristöhaitat pitää huomioida muutkin voimalapuistot huomioiden. 3. Tuulivoimaloita on rikkoutunut, ja palasia lentänyt maastoon. Onko turvallista enää harrastaa minkäänlaista virkistyskäyttöä, kävelyä metsässä, marjastusta jne. 4. Tuulivoimaloissa käytetään

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

teflonia, muovia ja myrkkyyä, jotka liukenevat luontoon, marjoihin, vesiin. 5. Alueella on karhunpesiä, karhuja, lintuja ja muita eläimiä, joille pitää antaa tilaa elää. Onko luontoa ilman eläimiä, uhanalaisia kasveja vaiko teollisuusaluetta? 6. Onko alueelle tehty todelliset tuotto-/kustannus laskelmat? Huomioon pitäisi ottaa kaikki, kuten rakentamiskustannukset, päästöt. Kuka seuraa purkamisen, ettei luontoa, vesiä silloin tuhota 7. Pienemmillä tuulivoimaloilla hanke ei ollut kannattava. Onko kyseisillä? 8. Onko huomioitu todelliset haitat vesien laatuun? 9. Entä todellinen melu ja näköhaitta kaikista voimaloista? Mielipiteen esittäjä on motissa keskellä tuulivoimapuistoja, mikäli hanke toteutetaan.

Mielipide 5

Mielipide on lähes saman sisältöinen mielipiteen 4 kanssa. Lisäksi on nostettu esille haitat vapaa-ajan vieton ja metsästykselle.

Mielipide 6

Mielipide on lähes saman sisältöinen mielipiteen 4 kanssa.

Mielipide 7

Mielipiteen esittäjä käskää lopettamaan tuulivoimahankkeen alueella. Ei ole tutkittu tarpeeksi mitä haittoja ylisuuret voimat aiheuttavat luonnolle ja ihmisille, lapsille ja linnunpoikasille. Melu- ja väkähaittojen arviointi perustuu mallinnuksiin ja haitat voivat poiketa huonoon suuntaan. On myös tutkimuksia kalakuolemista ja lasten kehityshäiriöistä. Mielipiteessä nostetaan esiin myös mikromuovit.

Mielipide 8

Mielipide on lähes saman sisältöinen mielipiteen 4 kanssa. Lisäksi on nostettu esille Puolustusvoimien harjoitusalue.

Mielipide 9

Mielipiteen esittäjä katsoo, että YVA-ohjelma on puutteellinen ja perustuu osittain virheellisiin tietoihin. Kunnalle on annettu kaavoitusaloitteessa virheellistä tietoa. Kenellä on velvollisuus selvittää esim. vuokrasopimuksien kattavuus ja muut väittämät? Kunta vetoaa resurssipulaan ja että asiat selviää YVA prosessissa. Kummunmaan alueen naapurikiinteistöjen kanssa ei ole neuvoteltu. Kaikkien maanomistajien kanssa ei ole tehty vuokrasopimuksia. Alueella ja lähellä on useita maanomistajia, jotka vastustavat hanketta ja suosittavat vaihtoehtoa VE0.

Hankkeessa ei ole riittävästi selvitetty vaikutuksia ihmisten elämisen olosuhteisiin, eläinten olosuhteisiin eikä kiinteistöjen arvoihin tai elinkeinojen toimintamahdollisuuksiin. Lomakiinteistöjä ja vakituisia asukkaita on myös Hosiojärvellä, Junkijärvellä ja

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Saarijärvellä. Suuri puute on tämän hankkeen ja kaikkien muiden lähialueille suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutusten arviointi. Hanke on keskellä muita paljon isompia hankkeita. Keskittymässä on 400–500 voimalaa.

Voimaloiden keskinäinen etäisyys ei noudata Suomen Uusitutvat Ry:n tai Vestaksen suositusta, jonka mukaan voimaloiden etäisyyden tulee olla vähintään 1080 metriä. Meluasiantuntija Hannu Nykäsen mukaan Suomen olosuhteissa suurilla voimaloilla vaadittava etäisyys on 8 x roottorin halkaisija eli vähintään 1620 m. Asiassa tulee noudattaa varovaisuutta mm. etäisyyksissä, koska ei ole käytettävissä tietoja 10 MW voimalaitoksista. Tavoite riittävän etäisyyden jättämisestä haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille tai riskien hallitsemista muulla tavoin koskee tätä hanketta. Selvitys on tältä osin puutteellinen. Miten voidaan arvioida 10 MW voimaloiden melupäästöjä, kun esim. Vestaksella ei ole maalle edes sellaisia voimaloita suunnittelupöydällä?

Hankealuetta ei ole osoitettu Länsi-Lapin maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueisiin. Hanke on maakuntakaavan vastainen eikä sitä tulisi hyväksyä.

Tuulivoimarakentaminen voi edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, jota puoltavat lukuisat seikat. On haettu maksimaalista 10 MW tehoa kaavoituksen mitoituksessa, minkä kokoisista voimaloista ei ole kokemusta maa-asennuksissa Suomessa. Voimaloiden määrä on suuri ja lapojen pyyhkäisykorkeus poikkeuksellisen korkea. Tällaisten voimaloiden ympäristövaikutukset eivät ole tiedossa. Vestaksen 10 MW -voimalan (merelle) lähtötietojen melupäästö on 112,9 dBa ja jos siihen lisätään 2 dBa, niin saadaan 114,9 dBa. Kyseessä on 6-8 dBa:n lisäys äänen voimakkuudessa. Yleisesti on todettu, että 3 dBa lisäys kaksinkertaistaa äänen voimakkuuden. Lisäksi yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitava kaikki lähialueelle suunnitteilla oleva tuulivoiman tuotanto. Ympäristöluvan tarpeellisuutta harkittaessa ja rasituksen kohtuuttomuutta arvioitaessa on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, voimakkuus ja kesto sekä rasituksen syntymisen ajankohta sekä muut vastaavat seikat. Nämä täyttyvät alueella mielipiteen esittäjän mukaan.

Etäisyys vakituisiin ja loma-asuntoihin on liian lyhyt. YM:n maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa (2024:29) - julkaisusta voidaan johtaa suuntaa antavat etäisyysvyöhykkeet nykyisin suunniteltavien voimaloiden kokoisille voimaloille. 300 m voimalalle suositeltu etäisyysvyöhyke on 8,2 km. Havainnekuissa on esitettävä myös muut alueen näkymään ja meluun vaikuttavat tuulivoimahankkeet. Lisäksi pyydetään päivä-, yö- ja videohavainnekuvat kesältä ja talvelta. On selvitettävä, onko alue tuulivoimaan soveltuva. Mikäli on käytettävissä tuulimittausdataa, se tulisi esittää.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Vaikutus lintuihin ja riistaeläimiin tulee selvittää riittävästi. Alueen metsästysseuroissa on virhe Uudenmaan Erä ry:n osalta. Kiinteistöjen (myös tontit ja rakennuspaikat) arvonmenetyksestä tulee tehdä selvitys. Etäisyyden kasvattaminen asunnon ja tuulivoimalan välillä on merkittävin tapa vähentää melun, välkkeen, maisemahaitan ja kiinteistöjen arvon alenemisen haittavaikutuksia. Näin suurten maa-alueelle rakennettavien tuulivoimaloiden terveysvaikutuksista ei ole olemassa riittävää selvitystä, joten niiden suhteen on syytä noudattaa suurta varovaisuutta. Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutus Tornionlaakson maisemakuvaan tulee selvittää. Muutokset olisivat poikkeuksellisen suuria ja pitkäaikaisia, joten ne tulee esittää huolellisesti ja kattavasti.

Mielipide 10

Mielipiteen esittäjä katsoo, että hanketta ei tule toteuttaa mittakaavassa, missä se on suunniteltu. Tuulivoimaloiden sijoittelu tulee toteuttaa niin, ettei siitä ole melu- ja välkehaittaa asukkaille ja mökkiläisille. Olemassa olevat tuulivoimalat näkyvät ja kuuluvat alueella ja haittaava ihmisten, luonnon sekä eläinten eloa.

Mielipide 11

Mielipiteen esittäjät (2) omistavat kiinteistöjä hankealueella. Heidän loma-asuntonsa on tuulivoimalan välittömässä läheisyydessä. Omistajat eivät vuokraa tuulivoimaloille rakennuspaikkoja kiinteistöillään eivätkä hyväksy voimaloiden rakentamista kiinteistöille tai lähialueille. He vaativat hankkeen lopettamista.

Alue ei sovellu tuulivoimarakentamiseen linnustovaikutusten vuoksi, eikä luonto- ja maisemasyistä. Alueen norot ovat metsälaki- ja vesilakikohteita, ja niiden etäisyys lähimpään tuulivoimalaan olisi 320 m. Arviointiohjelmassa voimalat on sijoitettu liian lähelle toisiaan, etäisyys on vain 600 m. Meluhaittojen estämiseksi etäisyyden pitäisi riippumattomien meluasiantuntijoiden mukaan olla $9 \times \text{roottorin halkaisija}$ eli tässä $9 \times 200 \text{ m} = 1\,800 \text{ m}$.

Kummunmaan alueelta vedet virtaavat Martimojokeen ja Kokkojokeen. Liitekartan mukaan vedet päätyvät Martimojärveen. Arviointiohjelmassa ei ole selvitetty energiavaraston rakentamisen riskejä ja haittavaikutuksia luontoon, vesistöihin ja pohjavesiin. Räjätysten ja louhinnan haittavaikutukset ovat myöskin jääneet arvioimatta. Nämä tulee selvittää.

Ylitornion kunnan mukaan konsultti on ollut yhteydessä loma-asunnon omistajaan hankealueella, jotta loma-asunnon käyttötarkoitus muutettaisiin varastoksi. Tällaista yhteydenottoa ei ole ollut. Ei ole sovittu vuokraamisesta eikä käyttötarkoituksen muuttamisesta. Loma-asunnolle tiedusteltiin kunnasta rakennusluvan tarvetta 1995 ja saatiin vastaus, että lupaa ei tarvita koska rakennus on kooltaan pieni eikä siinä ole viemäriä eikä betoniperustuksia. Loma-asunto on ollut merkittävä kartoissa yli 25 vuotta.

Yhteenvedo Ruotsista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä

Ruotsin ympäristöviranomainen Naturvårdsverket ilmoitti vastauksessaan 20.11.2025 Ruotsin osallistuvan hankkeen YVA-menettelyyn.

Ruotsin museoviranomainen (Riksantikvarieämbetet)

Ruotsin museoviranomainen toteaa lausunnossaan, että rajat ylittävien vaikutusten arvioimiseksi kulttuuriympäristöön – erityisesti Ruotsin valtakunnallisesti merkittäviin kulttuuriperintökohteisiin – ympäristövaikutusten arvioinnissa on selvitettävä, voiko tuulivoimahanke vaikuttaa kielteisesti näihin kokonaisarvoihin ja jos voi, millä tavoin. Tämä tarkoittaa, että sekä visuaaliset että kontekstuaaliset vaikutukset on kuvattava ja analysoitava. YVA-ohjelma ei käsittele kohteiden arvoja kokonaisuudessaan vaan lähinnä visuaalisia vaikutuksia eli kontekstuaalinen vaikutus puuttuu. Kulttuuriympäristön luonteeseen sekä sen arvojen luettavuuteen ja ymmärrettävyyteen kohdistuvien vaikutusten osalta tulee myös esittää suunnitelman arvioinnin toteuttamisesta ja arviointimenetelmä. Struven kolmiomittausketjun Unescon maailmanperintökohteen mittauspiste Ruotsissa sijaitsee tuulivoimapuiston vaikutusalueella. Tuulivoimaloiden rakentaminen voi aiheuttaa toiminnallista vaikutusta kulttuuriarvoihin esimerkiksi katkaisemalla visuaalisia yhteyksiä alueen ulkopuolella, jotka ovat keskeisiä kohteen kokemisen ja sen merkityksen ymmärtämisen kannalta. Museoviranomainen katsoo, että arviointia on täydennettävä aineistolla, joka on linjassa Unescon ohjeistuksen (Guidance and Toolkit for Impact Assessments in a World Heritage Context) kanssa, ja jossa arvioidaan, miten toiminta vaikuttaa Struven ketjun kokonaisuuteen.

Norrbottenin lääninhallitus (Länsstyrelsen Norrbotten)

Norrbottenin lääninhallitus katsoo, että tuulivoimapuisto voi aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia kulttuuriperintökohteisiin ja maisemaan Ruotsissa. Torniolaakson kansalliseen arvoalueeseen liittyvä ominaispiirre ovat tietynlaiset kylät (*radbyar*, kylät rivissä/jonossa), joilla on keskiaikainen alkuperä, viljelymaat joen varrella ja sen saarilla ja avoin maisema missä perinteisiä rakennuksia. Hedenäset ja Korpikylä ovat kyliä, joissa on keskeisiä arvojen tihentymiä. Hankkeella voi olla vaikutuksia Struven ketjun maailmanperintökohteeseen, sillä Perävaaran mittauspiste sijaitsee reilun 20 km päässä. Struven ketjuun kohdistuen tulee laatia erillinen Heritage Impact Assessment (HIA) -arviointi. Maiseman ja kulttuuriympäristön vaikutusten arviointia varten tulee tehdä näkemäalueanalyysijä ja valokuvasovitteita eri etäisyyksiltä eri vuodenaikoina (talvi, kevät, kesä) päivänvalossa ja pimeässä havainnollistamaan näkyvyyttä ja vaikutuksia Ruotsin puolella. Myös kaikkien suunniteltujen ja olemassa olevien puistojen yhteisvaikutukset tulee arvioida.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Tuulivoimapuisto voi myös vaikuttaa kielteisesti Tornionlaakson Ruotsin puoleisten osien ulkoilun valtakunnallisiin arvoihin sekä luonnonarvoihin, kuten joihinkin laajareviirisiin lintuihin sekä lepakoihin. Tornionjoen Natura 2000-alueeseen ei oletettavasti ole vaikutuksia tuulivoimaloista, mutta hankkeeseen liittyvässä rakentamisessa se tulee ottaa huomioon.

Haaparannan kunta

Haaparannan kunta katsoo, että tulee arvioida hankkeen visuaalista vaikutusta kattavan materiaalin avulla, joista voi nähdä tuulivoimapuiston vaikutuksen erilaisissa sääolosuhteissa sekä hämärässä ja yöaikaan, kun turbiinien lentoestevalaistus on käytössä. Alueen luonnonympäristöön liittyen on tarpeen arvioida mahdollisia vaikutuksia kasvillisuuteen ja eläimistöön tuulivoimapuiston rakentamisen aikana Kummunmaan ja Repojäntäen alueilla. Vaikutusten arvioinnin ei tule kattaa ainoastaan kyseistä hanketta, vaan myös kaikki suunnitteilla olevat tuulivoimapuistot ja muut asiaankuuluvat hankkeet alueella. Erityistä huomiota tulee kiinnittää mahdollisiin rajat ylittäviin vaikutuksiin, huomioiden vaikutukset eläimistöön ja kasvillisuuteen Tornionjoen Ruotsin puolella – sekä suorat että epäsuorat vaikutukset, lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Ruotsin luonnonsuojeluyhdistys, Norrbotten

Ruotsin luonnonsuojeluyhdistys Norrbottenin lausunnossa todetaan, että alueelle suunniteltujen tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset tulee arvioida, jotta kokonaisvaikutukset saadaan selville. Yhdistys toteaa, että ehdotettujen tuulivoimapuistojen rakentamiseen liittyy riski Tornionjoen vesien ja ympäröivän pohjaveden saastumisesta, erityisesti yhdessä muiden tuulivoimahankkeiden kanssa, jotka ovat suunnitteilla, rakenteilla tai jo rakennettu Suomen puolella. Vaikutukset vesieliöihin, kaloihin ja juomaveteen on arvioitava ja niitä on ehkäistävä ja seurattava.

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta

Hankekuvaus

YVA-ohjelmassa arvioitava hanke on kuvattu useissa kappaleissa, mikä tekee hankkeen hahmottamisesta haastavaa. Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota hankkeen kuvaukseen ja sen loogisuuteen.

Yhteysviranomaisen toteaa, että hanke, sen tarkoitus, sijainti, koko, ja maankäyttötarve on pääosin esitetty arviointiohjelmassa. Alustava voimalasijoittelu ja tiedot tuulivoimalan rakenteesta ja koosta sekä vaihtoehtoisista perustamistavoista on esitetty. Suunnitellut voimalapaikat on numeroitu YVA-ohjelman liitteenä olevassa kartassa.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan voimaloiden numeroiminen selkeyttää niihin viittaamista vaikutusten arvioinnissa ja lausunnoissa, joten numerointi tulee esittää YVA-selostuksen kartoissa muuallakin kuin yhdellä kartalla.

YVA-ohjelmassa tuotantoalue- sekä hankealue-termien käyttö on osittain päällekkäistä. Yhteysviranomaisen korostaa, että tuulivoimala-alueesta tulisi käyttää yhtä käsitettä. Yhteysviranomaisen toteaa, että myös sähkönsiirto on osa hanketta ja pitää hyvänä sitä, että YVA-ohjelmassa on määriteltä, että hankealue-termillä viitataan koko hankkeeseen.

Tuulivoimahankkeen ulkoisen sähkönsiirron rakenteista uuden voimajohtoauekan periaate ja tilantarve on kuvattu periaatekuvalla ja tekstissä. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee esittää laskelma 110 kV:n voimajohdon sähkönsiirron kapasiteetin riittävydestä hankkeessa. Periaatekuvassa tien rakenteesta esitetään maakaapelin sijoittaminen tien yhteyteen. Yhteysviranomaisen pitää puutteena sitä, että alueelle mahdollisesti rakennettavien uusien teiden sekä tuulivoimapuiston sisäisen sähkönsiirron maakaapeleiden sijaintia ei ole esitetty. Yhteysviranomaisen katsoo, että mikäli YVA-selostuksessa ei esitetä suunnitelmaa huoltoteiden ja maakaapeleiden sijainnista, niiden toteuttamisen vaikutuksia ei voida arvioida ja tämä edellyttää huomattavan tarkkaa tietoa koko tuulivoimala-alueesta, esimerkiksi luontoarvoista. Rakennettavan tiestön ja maakaapeloinnin sijoittumisesta voi aiheutua esimerkiksi luontoarvoihin ja vesistöihin kohdistuvia vaikutuksia. Parannettava ja rakennettava tiestö on syytä esittää kartalla YVA-selostuksessa. Myös rakentamis- ja käytönaikainen tulotie hankealueelle tulee esittää selvästi. Yhteysviranomaisen katsoo, että hanke tulee suunnitella ottaen huomioon erityisesti vesistöjen ylitykset ja niiden läheisyys sekä rakenneratkaisut (esim. silta parempi kuin siltarumpu) siten että lähtökohtaisesti vesistöille ei aiheudu haitallisia vaikutuksia. Yhteysviranomaisen korostaa, että myös maakaapelin asennus vesistöjen kohdalla on kuvattava riittävällä tarkkuudella, jotta vaikutuksia voidaan tunnistaa ja arvioida, sillä maakaapelireitillä on vesistöjä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että maa-ainesten otto on osa hanketta. Tarvittavien maa-ainesten määrä tulee esittää kiintokuutioina (k-m^3), mikä on sekä maa-aineslaissa että YVA-laissa käytetty yksikkö. Yhteysviranomaisen toteaa, että voimalapaikkojen perustamisen lisäksi aineksia tarvitaan huomattava määrä myös olemassa olevien, perusparannettavien ja kokonaan uuden tiestön rakentamisessa. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeessa tarvittavien maa-ainesten ottaminen voi olla liitännäishanke, joka edellyttää YVA-menettelyä, mikäli vaikutuksia ei arvioida tässä YVA-menettelyssä.

Hankkeen vaihtoehdot

Yhteysviranomaisen pitää vaihtoehtoa VE 0 hyvänä, koska se mahdollistaa perusvertailutilanteen. YVA-ohjelmassa on esitetty vaihtoehdossa VE1 kuinka monta voimalaa hankkeessa enintään rakennetaan. Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että YVA-menettelyssä arvioidaan hankkeen maksimivaikutukset.

Toisena tuulivoimaloiden vaihtoehtona esitetään 18 voimalan hanke. YVA-ohjelman mukaan voimaloiden lopullinen lukumäärä ja sijainti kuitenkin tarkentuu suunnittelun edetessä. Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että hankkeen suunnittelussa otetaan huomioon selvityksissä saatu tieto ja arvioinnin tulokset. Yhteysviranomaisen katsoo, että tarvittaessa arviointiselostuksessa voi vaihtoehtoja olla useampiakin. Arviointiohjelmassa ei esitetä perusteluita vaihtoehtojen muodostamiselle. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaihtoehtojen valintaa ja mahdollisia uusia vaihtoehtoja tulee perustella arviointiselostuksessa.

YVA-ohjelmassa voimaloiden yksikköteho on 7–10 MW. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointi tulee suorittaa suurimmalle vaihtoehdolle eli 10 MW:n voimaloille. Lisäksi on otettava huomioon, että mikäli alle 10 MW:n voimaloilla on jossakin vaikutustyyppissä suuremmat vaikutukset pienemmällä kuin suurimmalla teholla, tulee vaihtoehto muodostaa ja vaikutukset arvioida myös pienemmällä teholla.

Tuulivoimalan kokonaiskorkeudeksi on esitetty enintään 350 metriä, mutta arviointiohjelmasta ei käy ilmi millaisissa tapauksissa matalampi voimalakorkeus tulee arvioinnissa vaihtoehdoksi. Yhteysviranomaisen katsoo, että tuulivoimalan korkeudesta aiheutuvien merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi on tarvittaessa muodostettava vaihtoehto, jossa voimalat ovat esitettyä matalampia.

Yhteysviranomaisen katsoo, että voimajohdolle esitetyt vaihtoehdot tarjoavat vertailumahdollisuuden.

Yhteysviranomaisen katsoo, että mikäli luontoselvityksissä havaitaan arvokkaita kohteita niissä osissa hankealuetta, joihin kohdistuu rakentamista (voimalapaikat, huoltotiet, maakaapeli, voimajohdon pylväät), hanketta tulee muuttaa tai arviointiselostuksessa tulee tarkastella vaihtoehtoa, jolla haitalliset vaikutukset voidaan estää.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankevaihtoehtojen VE 1 ja VE 2 väliset erot ovat pieniä. Kummassakin vaihtoehdossa voimalat sijoittuvat tasaisesti koko hankealueelle. Muuttolinnustoon kohdistuvien vaikutusten näkökulmasta vaihtoehdot eivät ole riittäviä, vaan YVA-selostuksessa on tarpeen tarkastella vaihtoehtoa, joka turvaa muuttolinnuston lentoreiitit alueen läpi. Yhteysviranomaisen katsoo, että tarvittaessa voimaloita tulee poistaa siten, että maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja

ihmisten elinoloihin aiheutuvat vaikutukset vähennetään. Yhteysviranomaisen katsoo, että Martimon kylän kohdalla maakaapelin sijoittamista tulee arvioida vaihtoehdolla maantien 19582 itäpuolelle tai kiertämällä Martimon kylä.

Mikäli vaikutusten arvioinnissa pystytään jo karttatarkastelulla toteamaan todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia, esimerkiksi asumiselle, kuten saartamisvaikutukset, vaikutukset muuttolinnustolle tai kulttuuriarvojen säilymiselle, hankkeesta vastaavan tulee harkita uuden vaihtoehdon muodostamista. Esimerkiksi Museovirasto on edellyttänyt Struven ketjun pisteiden välisen näkemäyhteyden tarkastelua. Yhteysviranomaisen edellyttää tarvittaessa lisättäväksi vaihtoehdon, jolla Struven ketjun mittauspisteiden kulttuuriarvon säilyminen voidaan varmistaa. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen suunnittelussa ottaen huomioon haitallisten vaikutusten kohteet, olisi todennäköisesti tarve useille erilaisille tuulivoimalavaihtoehdoille. Arvioinnissa tulee tunnistaa tarvittaessa myös yksittäisten tuulivoimaloiden aiheuttama haitallinen vaikutus. Yhteysviranomaisen toteaa, että arvioinnin tuloksena olisi optimaalista löytää toteutettavissa oleva hanke, jolla olisi vähiten haitallisia vaikutuksia.

Arvio hankkeen suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta

YVA-menettelyn alustava aikataulu on esitetty sanallisesti ja kuvana arviointiohjelmassa. YVA-selostuksen arvioidaan valmistuvan keväällä 2026, kaavaehdotuksen syksyllä 2026. Arvion mukaan rakennuslupamenettely voisi ajoittua vuodelle 2027 ja tuulivoiman rakentaminen vuosille 2028–2030. Esitetty aikataulu vaikuttaa yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan tiukalta ottaen huomioon YVA-ohjelmassa esitetty hankkeen suunnittelutilanne ja nykytilannetiedot etenkin luonnonympäristöstä.

Arviointiohjelman mukaan tavoitteena on yhteensovittaa YVA-menettelyn ja kaavoituksen aikatauluja muun muassa yhteisillä yleisötilaisuuksilla. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan on hyvä, että aikatauluja pyritään yhteensovittamaan. Yhteensovittamisessa on kuitenkin hyvä huomioida se, että yhteysviranomaisen ei voi ottaa kantaa kaavan valmisteluaineistoon kuin teknisiltä osin ennen perustellun päätelmän antamista.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen läheisyyteen sijoittuvat tuulivoimahankkeet. Lähin toiminnassa oleva tuulivoimala-alue on noin 10 kilometriä tuulivoimala-alueista sijaitseva Kitkiäisvaara. Yhteysviranomaisen toteaa, että Ylitornion kunta on hyväksynyt tuulivoimala-alueesta noin 15 km päähän sijoittuvan Reväsvaaran tuulivoimahankkeen

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

osayleiskaavan, josta on valitettu Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Rovaniemen ympäristölautakunta on antanut osayleiskaavan perusteella ehdolliset rakentamisluvat hankkeen 12 tuulivoimalalle ja sähköasemalle 26.3.2025. YVA-ohjelman mukaan tuulivoimala-alueesta 30 km säteellä on lisäksi 16 suunnitteilla olevaa tuulivoimahanketta. Muista hankkeista yksi malminetsintävaraus ja Rajapalojen kaivoshanke on tunnistettu. Olemassa olevia voimajohtoja ja voimajohtohankkeita, jotka liittyvät tuulivoimahankkeisiin on osittain tunnistettu. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulisi kuvata kaikkien samoille sähköasemille liittymistä suunnittelevien hankkeiden sähkönsiirto. Näitä ovat ainakin Ylitornion Harjunkorven, Ylitornion Kontiovaaran ja Tornion Haapamaan tuulivoimahankkeet. Lisäksi lähialueelle on valmistunut Fingrid Oyj:n 400 kV:n Auroralinja -hanke. Yhteysviranomaisen katsoo, että olemassa olevien voimajohtojen sekä muiden tuulivoimahankkeiden sähkönsiirron kuvaaminen YVA-selostuksessa on tärkeää kokonaiskuvan hahmottamiseksi ja yhteisvaikutusten arvioimiseksi.

Arviointimenettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Kaavoitus

Yhteysviranomaisen toteaa, että tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää tuulivoimayleiskaavaa. Alueidenkäyttölain (AKL 77 a §) mukainen tuulivoimayleiskaavoitus on vireillä tuulivoimala-alueella. Kaavan vireille tulosta on kuulutettu 24.9.2025. Kaavoituksesta vastaa Ylitornion kunta. Kaavaa laaditaan YVA-ohjelmassa esitetylle tuotantoalueelle Ylitornion kunnassa. Voimajohtojen alueelle ei laadita yleiskaavaa.

Yhteysviranomaisen toteaa, että YVA-ohjelmassa kuvataan kaavoitusmenettelyn ja YVA-menettelyn yhteensovittaminen. Hankkeen tuulivoimayleiskaava laaditaan erillisenä menettelynä, mutta aikataulullisesti samanaikaisesti YVA-menettelyn kanssa. Arviointiohjelman mukaan hankkeesta vastaavan tarkoituksena on yhteensovittaa YVA- ja kaavoitusmenettelyjen aikatauluja niin, että YVA:n ja kaavan vuorovaikutustilaisuuksia pidetään samaan aikaan. Kuitenkaan aikataulullisella yhteensovittamisella ei tässä hankkeessa tarkoiteta YVA-lain 22 §:n mukaista kuulemisten yhteensovittamista. Yhteysviranomaisen pitää tätä tarkoituksenmukaisena.

Yhteysviranomaisen toteaa, että YVA-ohjelman mukaan hankkeen tuulivoimayleiskaavoituksessa on tarkoitus hyödyntää YVA-menettelyssä tuotettuja selvityksiä ja arviointien tuloksia. Yhteysviranomaisen katsoo, että on hyvä, että selvityksiä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kummassakin menettelyssä. Tulee

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

kuitenkin varautua siihen, että tarvittaessa kaavoitusta varten tarvittavia selvityksiä tulee täydentää perustellun päätelmän antamisen jälkeen.

Luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeesta vastaavan on pohdittava luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukaisen Natura-arvioinnin tarpeellisuutta aina, kun toiminnalla voi olla yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin. Natura-arvioinnin tarve tulee siten selvittää kaikille niille Natura-alueille, joihin vaikutuksia voi kohdistua. YVA-ohjelmassa on selvitetty ainoastaan Ahvenjärvi - Lehdonjärvi Natura-alueen (FI1302108, SAC/SPA) Natura-arvioinnin tarvetta, mitä yhteysviranomainen ei pidä riittävänä.

Arvioinnissa ja selvityksissä tulee ottaa huomioon, että Natura-alueen eläinyksilöt voivat liikkua, saalistaa ja ruokailla, soidintaa tai pesiä myös Natura-alueen ulkopuolella. Natura-alueiden ulkopuolella liikkuvien lajien osalta suojeluperusteyksilöiden tilanne on tunnettava paitsi Natura-alueiden, myös niiden ulkopuolisten elinympäristöjen osalta hankkeen vaikutusten ja yhteisvaikutusten arvioimiseksi. Tämä tulee ottaa huomioon hankkeen vaikutusalueen määrittelyssä ja erityisesti linnustoselvitysten alueellisen ja ajallisen kattavuuden varmistamisessa.

YVA-ohjelmaan sisältyvän Ahvenjärvi – Lehdonjärven Natura-aluetta koskevan selvityksen mukaan muuttavien suojeluperusteena mainittujen lajien osalta ei Natura-alueelta ole tunnistettu päämuuttoreittejä eikä muuttoreittiä kaventavaa vaikutusta. Ohjelman mukaan alueen harva lintukanta pystyy muuttamaan ja liikkumaan myös voimaloiden välistä, eikä merkittäviä suojelun perusteena olevien lajien kerääntymisalueita ole tiedossa Natura-alueen eikä tuotantoalueen läheisyydessä. Yhteysviranomainen katsoo, että hankealueella, joka sijoittuu poikittain kartoitetun päämuuttoreitin pään ja Natura-alueen väliin voi olla muuttoreittiä kaventava tai siirtävä vaikutus. Lintujen liikkuminen tuotantoalueen läpi jää toteamuksen varaan, koska asiaa koskevaa tieteellistä tai havaintoihin perustuvaa tietoa ei esitetä. Natura-arvioinnin tarpeen kannalta keskeistä päätelmää ei voida tehdä sillä perusteella, että suojelun perusteena olevien lajien kerääntymisalueita ei tunneta tuotantoalueen läheisyydestä, vaan asiaa on selvitettävä. Yhteysviranomainen katsoo, että YVA-ohjelmassa ei ole riittävällä tavalla pystytty poissulkemaan sitä, että hankkeen toteuttaminen vaikuttaisi merkittävästi Ahvenjärvi – Lehdonjärvi Natura-alueen pesivään ja levähtävään linnustoon.

Yhteysviranomainen katsoo, että Kummunmaan ja Repoängän tuulivoimahankkeella voi olla vaikutuksia Karunginjärven, Hurujärvi – Iso-Mustajärven ja Kainuunkylän saarten Natura-alueilla levähtäviin tuulivoimalle herkkiin lintulajeihin. Yhteysviranomainen

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

katsoo, että vaikka etäisyyttä näihin Natura-alueisiin on yli 10 km, voi tuulivoimahankkeella olla vaikutuksia alueiden linnustoon, mikäli tuulivoimapuisto muodostaa esteen linnuston muuttoreiteille. Kyseisiin Natura-alueisiin kohdistuu vaikutuksia myös muista hankkeista ja suunnitelmista.

Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutukset neljään edellä mainittuun Natura-alueeseen tulee selvittää. Mikäli merkittäviä heikennyksiä ei voida poissulkea, tulee laatia luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi, joka liitetään YVA-selostuksen liitteeksi. Natura-arvioinnin puuttuminen voi johtaa siihen, että perusteltua päätelmää ei voida antaa.

Arvioinnin lähtökohtana tulee olla ajantasaiset ja riittävät lajikohtaiset tiedot hankealueen yli tapahtuvasta muutosta, vaikutusalueella olevista kerääntymisalueista sekä Natura-alueiden linnuston nykytilasta. Tämä on välttämätöntä, jotta arviointi voidaan tehdä asianmukaisella tavalla. Arvioitaessa vaikutuksia Natura-alueille, tulee erityistä huomiota kiinnittää vaikutusalueeseen ja -mekanismeihin suhteessa suojeluperusteena olevaan linnustoon, sekä yhteisvaikutuksiin muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa.

Poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu

Hanke sijoittuu pääosin Lohijärven paliskuntaan ja osittain poronhoitoalueen valtion maille. Näin ollen poronhoitolain (PHL, 848/1990) 53 §:n neuvottelu tulee käydä. Yhteysviranomaisen katsoo, että PHL 53 §:n mukainen neuvottelu tulee yhteensovittaa hankkeen suunnittelun kanssa. Hankkeesta ei ole järjestetty PHL 53 §:n mukaista neuvottelua ennen arviointiohjelman jättämistä yhteysviranomaiselle. Arviointiohjelman mukaan hankkeessa järjestetään ainakin yksi PHL 53 §:n mukainen neuvottelu YVA-menettelyn aikana.

Yhteysviranomaisen painottaa, että yhteistyö paliskunnan kanssa on olennaista hankkeesta aiheutuvien vaikutusten arvioinnissa sekä hankkeen hyväksyttävyyden kannalta. Yhteysviranomaisen painottaa, että paliskunnan kanssa tulee järjestää neuvotteluita ja tilaisuuksia oikea-aikaisesti ja riittävästi suunnittelun edetessä, tasapuolisin tiedoin. Neuvottelut on hyvä aikatauluttaa ja sopia ajankohdista hyvissä ajoin. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan neuvottelu on tarpeen järjestää mahdollisimman aikaisessa vaiheessa YVA-menettelyä sekä ennen YVA-selostuksen valmistumista, kun luonnos poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnista on valmis. Poronhoitolain 53 §:n mukaisia neuvotteluita tulee järjestää niin monta kuin katsotaan tarpeelliseksi. Yhteysviranomaisen katsoo, että neuvotteluiden järjestämisessä tulee ottaa huomioon paliskunnan toiveet sekä Paliskuntain yhdistyksen lausunto.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Yhteysviranomainen toteaa, että AKL 24.2 § mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. YVA-ohjelmassa on tunnistettu hanketta koskevia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, mutta ei ole tarkemmin esitetty, miten nimenomaan kyseessä olevalla hankkeella edistetään tunnistettuja valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Yhteysviranomainen katsoo, että YVA-selostuksessa arviota tulee tarkentaa selvitysten ja vaikutusten arvioinnin tulosten perusteella. Kummunmaan ja Repoängän tuulivoimala-alueita ei ole osoitettu alueella voimassa olevassa maakuntakaavassa, joten myös tämän vuoksi YVA-selostuksessa on perusteltua esittää, miten hanke edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edistämistä. Valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista kirjattujen tavoitteiden taustaan ja tarpeeseen on hyvä tutustua.

Yhteysviranomainen katsoo, että valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista hankkeessa edistetään parhaiten uusiutumiskykyisen energiahuollon sisältämiä tavoitteita. Suomen ilmasto- ja energiapolitiikan mukaisesti uusiutuvan energian osuutta nostetaan, minkä vuoksi varaudutaan mm. tuulivoimapotentiaalin laajamittaiseen hyödyntämiseen. Tuulivoimatuotannon lisääminen edellyttää tuulivoimarakentamisen sovittamista ympäröivään maankäyttöön ja haitallisten vaikutusten asianmukaista huomioon ottamista.

Yhteysviranomainen katsoo, että elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat -tavoitekokonaisuuden edistäminen on hankkeen kannalta ensiarvoista. Tavoitekokonaisuus sisältää valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisen, luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymisen, virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä huolehtimisen, luonnonvarojen kestävä hyödyntämisen, maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien alueiden säilymisen. Hankkeessa tulee varmistaa, että tuulivoimaloiden ja voimajohdon rakentaminen ja alueiden käyttäminen edistävät näitä tavoitteita.

Yhteysviranomainen katsoo, että terveellinen ja turvallinen elinympäristö -tavoitekokonaisuuden osalta melusta aiheutuvien ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäiseminen on tuulivoimahankkeessa olennaista. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan tämä toteutuu lähinnä jättämällä riittävät suojaetäisyydet asutukseen. Maanpuolustuksen tarpeiden turvaamista koskeva tavoite on tuulivoimahankkeessa tärkeä ja se toteutuu ottamalla huomioon puolustusvoimien järjestelmien toimintakyky. YVA-ohjelman mukaan hankkeesta vastaava on saanut Puolustusvoimien

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

pääesikunnalta puoltavan lausunnon tuulivoimahankkeelle. Hankkeeseen liittyy olennaisesti myös valtakunnallinen alueidenkäyttötavoite haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätettävästä riittävän suuresta etäisyydestä tai riskien muulla tavoin hallitsemisesta.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset

Hankkeen edellyttämiä suunnitelmia ja lupia sekä niihin rinnastettavia päätöksiä on tunnistettu YVA-ohjelmassa. Yhteysviranomainen katsoo, että tarkastelua tulee täydentää YVA-selostukseen. YVA-selostuksessa tarkastelu tulee kohdistaa niihin lupiin ja suunnitelmiin, jotka ovat oleellisia tässä kyseisessä hankkeessa. Toimivaltaiset lupaviranomaiset tulee tunnistaa.

Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiohjelman kappaleessa 7 (Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat) ja liitteessä 2 on tunnistettu, että hankkeen toteuttaminen voi tietyissä tilanteissa vaatia vesilain (587/2011) 3 luvun mukaisen vesitalouslupan hakemista tai poikkeamista vesilain 2 luvun 11 §:n lähteen vaarantamiskiellosta. Yhteysviranomainen korostaa, että esimerkiksi poikkeamista lähteen luonnontilan vaarantamiskiellosta voidaan edellyttää, vaikka hanke itsessään ei vaatisikaan vesilain 3 luvun 2 §:n perusteella vesitalouslupaa. Yhteysviranomainen toteaa lisäksi, että arviointiohjelmassa on myös tunnistettu oikein maa-aineslain (555/1981) mukaisen maa-aineslupan ja ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisen ympäristölupan mahdolliset tarpeet hankkeen rakentamiseen liittyvän maa-ainesten ottamisen osalta.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n mukaisen laitosluektion perusteella tuulivoimalalta ei lähtökohtaisesti edellytetä ympäristölupaa, mutta tuulivoimalalta voidaan edellyttää ympäristölupaa 27 §:n 2 momentin 3-kohdan nojalla, jos toiminnasta saattaa aiheutua ns. naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta rasisusta melu- tai välkevaikutuksista johtuen lähialueen asukkaalle (17 §), kuten YVA-ohjelmassa on tunnistettu. Yhteysviranomainen katsoo, että hanke tulisi lähtökohtaisesti suunnitella niin, ettei ympäristölualle ei olisi melun tai välkkeen vuoksi tarvetta. Tuulivoimalasta aiheutuviin haitallisiin melu- tai välkevaikutuksiin voidaan tarvittaessa puuttua myös ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi annettavalla yksittäisellä määräyksellä (YSL 180 §).

Yhteysviranomainen katsoo, että laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta (768/2004) ja tämän lain muuttamisesta (1238/2023) eli ns. lunastuslupalaki liittyy oleellisesti arviointiselostuksen sähkönsiirron

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

ympäristövaikutuksiin. Lunastuslupalain uudistuksen myötä lain piiriin kuuluvien energiansiirtohankkeiden toteutuksen mahdollistaviin lunastuslupiin voidaan liittää aiempaa täsmällisempiä määräyksiä merkittävien ympäristövaikutusten ehkäisemiseen (Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta, 4 §). Uuden lunastuslupalain myötä ELY-keskus esittää lupaviranomaiselle välttämättömäksi katsomansa, merkittäviin ympäristövaikutuksiin liittyvät lupaehdot perustellussa päätelmässä esitettyjen muutos-, lievennys- tai jatkoselvitystarpeiden pohjalta. ELY-keskus myös valvoo myönnetyn lunastusluvan ympäristömääräysten noudattamista. Yhteysviranomainen katsoo, että lunastuslupalain muutos on syytä huomioida sähkönsiirron jatkosuunnittelussa ja optimaalisen reitin valinnassa.

Voimajohtojen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridiltä erillinen risteämälausunto. Väyläviraston lausunnossa mainitut mahdollisesti tarvittavat luvat tai suunnitelmat tulee esittää tarpeen mukaan YVA-selostuksessa. Traficom edellyttää ilmailulain lentoestepykälän 158 a § (voimaan 1.9.2025) nojalla, että lentoesteen pystyttäjä selvittää, tarvitseeko kohde lentoesteluvan sekä liittää lentoestelupahakemukseen itse hakemansa Suomessa toimivien lentomenetelmäsuunnittelijoiden ja vaikutuspiirissä olevan lentopaikan ylläpitäjän esiselvitykset lentoesteen vaikutuksista lentomenetelmiin sekä selvitykset lentoesteen vaikutuksista lentopaikan lentoerajoituspintoihin niiden lentopaikkojen osalta, joiden vaikutuspiirissä rakennus on. Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiohjelmassa esitettyä tulee tarkentaa.

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Yleistä

Nykytilan selvitykset

Ympäristön nykytilasta esitettävät tiedot ovat tärkeitä vaikutusarviointien kohdentamiseksi. Vasta hanke- ja vaikutusalueen ympäristön nykytilan selvittämisen jälkeen voidaan verrata hankkeen aiheuttamia muutoksia nykytilaan ja arvioida vaikutustyypeittäin vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä.

Yhteysviranomainen katsoo, että nykytilan selvityksissä tulee kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että selvitykset tehdään oikeaan selvitysaikaan, soveltuvilla menetelmillä, kohdennetaan oikeille alueille sekä maastokartoitusten ajalliseen riittävyys. Kaikki selvitykset on raportoitava riittävän tarkasti, mikäli ne ovat pääasiallisia nykytilan tiedon lähteitä. Raportoinneissa on käytävä ilmi selvityksen kohde tai kohteet, selvityksen tekijän pätevyys, selvitysmenetelmät, selvitysjankokohde,

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

selvityksen tulokset sekä mikäli selvityksen kannalta oleellista, selvitykseen käytetty aika, selvitysalueet, kartoitusreitit, havainnointipaikat ja muut vastaavat, selvityshetken säättiedot sekä muut selvityksen luotettavuuteen liittyvät seikat. Selvitysalueiden sekä tulosten ilmoittamisessa on erittäin suositeltavaa käyttää erilaisia karttaesityksiä. Kartoista tulee erottua kyseisen vaikutuskohteen kannalta olennaisia kohteita ja niiden nimet. Kartoissa on lisäksi hyvä esittää etäisyysvyöhykkeitä. Yhteysviranomainen korostaa edellä mainittujen tietojen tärkeyttä arvioitaessa myöhemmin arviointiselostuksen riittävyttä ja laatua sekä hankkeesta aiheutuvia merkittäviä vaikutuksia.

Epävarmuustekijät

Arviointiin liittyvät epävarmuustekijät on tuotava esille YVA-selostuksessa kaikkien vaikutustenarviointin osa-alueiden kohdalla. YVA-selostuksessa on tuotava selkeästi esille muun muassa se, millaisiin lähtötietoihin tehtyt mallinnukset ja muut arvioinnit perustuvat sekä millaisia epävarmuuksia arviointien tuloksiin liittyy.

Vaikutusalueen rajaus

YVA-ohjelmassa on esitetty vaikutusalueiden rajaukset vaikutustyyppien ominaispiirteiden perusteella. Vaikutusalueiden rajaukset on esitetty taulukkomuodossa, mikä selkeyttää ja nopeuttaa rajausten hahmottamista.

Yhteysviranomainen katsoo, että luontovaikutuksia tulee selvittää ja arvioida koko vaikutusalueelta, vaikka se ulottuisi rakennuspaikkojen tai hankealueen ulkopuolelle. Esimerkiksi muuttolinnustoon tai Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi on todennäköisesti tarpeen tehdä laajemmin kuin 10 km etäisyydelle tuotantoalueesta. Vaikutusalueen määrittelyssä tulee ottaa huomioon lajien ekologiset ominaisuudet ja tuulivoimaloiden ja voimajohtojen vaikutusalueiden lisäksi mm. uuden ja parannettavan tiestön, maakaapelointien, voimaloiden nostoalueiden rakentamisen sekä tuulivoimaloiden toiminnan aikaisten häiriövaikutusten vaikutusalue. Linnuston ja muun eläimistön osalta myös este- ja karkotusvaikutusten alue tulee arvioida. Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arviointiin ei ole esitetty rajausta. Yhteysviranomainen katsoo, että poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia tulee tarkastella koko paliskunnan alueella ja tarkemmin hankkeen vaikutusalueella.

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeesta vastaavan tulee varmistua siitä, ettei hankkeen todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia jää tunnistamatta etukäteen tehtyjen kilometrirajausten vuoksi.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Vaihtoehtojen vertailu

Yhteysviranomainen toteaa, että vaihtoehtojen ympäristövaikutusten vertailu on keskeinen osa hankkeen vaikutusten arviointia. YVA-ohjelman mukaan vaihtoehtojen vertailussa käytetään ns. erittelevää menetelmää, jossa vaihtoehtojen erot ilmaistaan sanallisesti ja taulukkomuodossa. Yhteysviranomaisen pitää menetelmää suositeltavana. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että vaihtoehtojen vertailu on eri asia kuin vaihtoehtojen merkittävyyden erojen (suunta ja suuruus) esittäminen. Yhteysviranomainen kehottaa kiinnittämään huomiota siihen, että taulukkomuotoisessa vertailussa värikoodien eli merkittävyyden lisäksi esitetään vaikutus, koska se on olennainen osa erittelevää menetelmää.

Merkittävyyden määrittäminen

YVA-ohjelman mukaan vaikutusten merkittävyyden määrittämisessä on tarkoitus hyödyntää IMPERIA-hankkeessa kehitettyä menetelmää soveltuvin osin. Yhteysviranomainen katsoo tämän asianmukaiseksi, koska kyse on vakiintuneesta menetelmästä ympäristövaikutusten arvioinnissa. Yhteysviranomainen katsoo kuitenkin, että YVA-selostuksessa tulee ottaa huomioon myös IMPERIA-hanketta uudempien oppaiden ja julkaisujen ohjeet vaikutusten merkittävyyden arvioimiseen. Luontoon kohdistuvien vaikutusten merkittävyys tulee määrittää LUOPAS-oppaan esittämällä tavalla (Mäkelä, K. & Salo, P. 2024: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi - Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle, 2. korjattu painos).

Arvioinnissa tulee tunnistaa eri vaikutusten väliset yhteydet ja se, että eri vaikutusten kumuloituminen samoille alueille voi lisätä niiden merkittävyyttä. Yhteysviranomainen korostaa, että vaikutusten arvioinnissa tulee kuvata ensin vaikutukset ja vasta sen jälkeen niiden merkittävyys. Vaikutusketjujen kuvausten tulee olla johdonmukaiset ja perustellut.

Ihmisten elinolot, viihtyvyys ja virkistyskäyttö

Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen tai virkistyskäyttöön kohdistuvia vaikutuksia ei ole tunnistettu YVA-ohjelmassa hankkeen merkittäviksi vaikutuksiksi. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen vaikutukset niihin ovat todennäköisesti merkittäviä.

Vaikutusten arviointi on rajattu noin viiden kilometrin säteelle. Yhteysviranomainen katsoo, että vaikutuksia tulee arvioida tarvittavan laajasti. Yhteysviranomainen katsoo, että vaikutuksia tulee arvioida lähiasutuksen lisäksi asutuskeskittymissä ja kylissä, mikäli niihin muiden selvitysten perusteella kohdistuu merkittäviä vaikutuksia elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön ja muihin arvioitaviin vaikutustyyppeihin. Yhteysviranomainen pitää tärkeänä viihtyvyyden tekijänä koettua maisemaa.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että ihmisten elinoloihin kohdistuviksi vaikutuksiksi on tunnistettu myös maisemavaikutukset.

YVA-ohjelman mukaan tuulivoimala-alueelle sijoittuu yksi asuinrakennus hieman yli 500 m päähän voimalasta molemmissa vaihtoehtoissa ja lomarakennus noin 1300 m (VE 1) ja 1040 m (VE 2) päässä. Lausuntopalautteen perusteella alueella on lisäksi lomarakennus 320 m etäisyydellä lähimmästä voimalasta, jota ei ole tunnistettu. Maanomistajan mukaan käyttötarkoituksen muutoksesta ei ole oltu yhteydessä, eikä siihen aiota suostua. YVA-ohjelman mukaan vaihtoehdossa VE1 on 31 ja vaihtoehdossa VE2 29 asuinrakennusta alle kahden kilometrin etäisyydellä voimaloista. Vaihtoehdossa VE1 on 10 ja vaihtoehdossa VE2 9 lomarakennusta alle kahden kilometrin etäisyydellä voimaloista. Viiden kilometrin etäisyydelle sijoittuu 39 (VE1) tai 38 (VE2) vakituista ja 83 loma-asuntoa. Lisäksi maanmittauslaitoksen kartoilla näkyy useita rakennuksia Kummunmaan alueella, joita ei ole tunnistettu YVA-ohjelmassa. Yhteysviranomaisen kehottaa tarkistamaan tuulivoimala-alueella sijaitsevien rakennusten käyttötarkoituksen. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen välittömällä vaikutusalueella on merkittävä määrä vakituista ja loma-asutusta. Yhteysviranomaisen pitää voimaloiden etäisyyksiä asutukseen lyhyenä. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutuksia ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen arvioidessa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimala-alueen lähimpiin asuntoihin ja pyrkiä välttämään asutukselle aiheutuvaa haittaa.

Yhteysviranomaisen toteaa lisäksi karttatarkastelun ja lausuntopalautteen pohjalta, että ihmisiin Martimon kylässä kohdistuu Kummunmaan tuulivoimaloista ja muiden hankkeiden toteutuessa saartovaikutus, eli hankkeiden tuulivoimaloita on lähellä kaikissa suunnissa. Lisäksi Väystäjän tien varren asutus saarretaan lähes kaikissa suunnissa. Hankkeiden asutuksen saartamista lähimmistä tuulivoimaloista on alle kaksi kilometriä vakituiseen asutukseen. Yhteysviranomaisen pitää saartovaikutusta merkittävänä yhteisvaikutuksena ja edellyttää sen arviointia ja haitallisten vaikutusten välttämisen selvittämistä.

Yhteysviranomaisen pitää kahden kilometrin etäisyyttä vakituisista- ja loma-asunnoista suositeltavana vähimmäisetäisyytenä. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen kohdealueen asutuksen maaseutumaisuus ja luonnonympäristön määräävä asema asutuksen yhteydessä nostavat väestön herkkyyttä suunnitellun laajuisen tuulivoimarakentamisen aiheuttamalle muutokselle.

Arviointiohjelman mukaan tieto asukaskyselystä ja kyselylomake ”voidaan postittaa rakennettujen kiinteistöjen omistajille esimerkiksi noin viiden kilometrin etäisyydellä tuotantoalueesta”, jolloin yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan jää epäselväksi sekä kyselyn avaamisesta tiedottaminen että tiedottamisen tai kyselyyn osallistamisen laajuus. Yhteysviranomaisen katsoo, että Internet-kyselynä toteutettava kysely on hyvä

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

tapa tavoittaa muualla asuviakin loma-asunnon omistajia. Yhteysviranomainen pitää hyvänä käytäntönä, että asukaskyselyyn vastaamisen voi Internetissä tapahtuvan vastaamisen lisäksi toteuttaa myös postin kautta lähetettävällä lomakkeella. Yhteysviranomainen katsoo, että kysely tulee toimittaa paperiversiona asuin- ja lomarakennusten omistajille tarvittavan laajalla alueella. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon, että hankkeessa suunnitellaan jopa 350 m korkeita voimaloita, jolloin vaikutusalue on laajempi kuin aiemmin arvioiduissa hankkeissa. Yhteysviranomaisen katsoo, että rajaamalla tiedottaminen viiden kilometrin etäisyydelle tuotantoalueesta, jää mm. tuotantoalueen itäpuolella Kivijärven ympärille sijoittuva asuinrakennusten ja lomarakennusten keskittymä tiedottamisen ulkopuolelle. Yhteysviranomainen katsoo, että kysely tulee toimittaa myös Kivijärven alueen asukkaille ja loma-asukkaille. Kyselystä olisi hyvä lisäksi tiedottaa hankkeen vaikutusalueen kuntien käyttämissä ilmoituslehdissä ja mahdollisissa some-kanavissa, jotta se tavoittaisi myös kauempana vaikutusalueella asuvia ja esimerkiksi mahdollisia muualla asuvia loma-asukkaita.

YVA-ohjelman mukaan hankealueella ei ole virkistyskäyttökohteita. Annetuissa mielipiteissä tuotiin esille hankealueen virkistyskäyttöä, etenkin marjastus ja metsästys. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan asukaskyselyn tulee sisältää myös alueen merkitys virkistykselle. Yhteysviranomaisen katsoo, että arvioinnissa tulee ottaa huomioon hankkeen vaikutukset alueen virkistyskäyttöön liittyvään luonto- ja maisemakokemukseen. Luonnonympäristön merkitys korostuu haja-asutusalueella, jossa ympäristö on pääosin luonnonympäristöä. Virkistyskäyttö voi käyttötavan mukaan olla korostuneen herkkä luonnonympäristön muutokselle, mikä tulee ottaa huomioon.

YVA-ohjelman mukaan hankkeessa arvioidaan vaikutuksia metsästyksen. Yhteysviranomainen toteaa, että metsästys on tärkeä osa lappilaista elämänmuotoa. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutuksia metsästyksen tulee arvioida ja metsästys tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa. Arviointiohjelman mukaan hankkeen vaikutuksia riistalajistoon aiotaan arvioida. Yhteysviranomainen katsoo, että keskustelu- tai haastattelutilaisuus metsästysseuroille olisi hyödyllinen nykytilatietojen ja vaikutusten arvioinnin kannalta ja edistäisi hankkeen suunnitteluun osallistumista.

Melu

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiohjelmassa on tunnistettu tuulivoimahankkeen aiheuttamat melulähteet hankkeen elinkaaren aikana ja riittävällä tavalla kuvattu meluvaikutusten arvioinnissa käytettävät menetelmät. Yhteysviranomainen pitää hyvänä, että arviointiohjelmassa on esitetty melun leviämisen mallinnukseen käytettävä ohjelmisto ja mallinnuksella saatavien tulosten esitystapa. Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiohjelmassa olisi ollut toivottavaa esittää yksityiskohtaisemmat tiedot

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

erillisesti tarkasteltavista meluvaikutusten tarkastelupisteistä, mutta katsoo arviointiohjelmassa yleisellä tasolla kuvatut kohteet oikeiksi meluvaikutusten tarkastelussa. Erityisesti tuotantoalueelle sijoittuvaan asuinrakennukseen kohdistuva melu tulee osoittaa YVA-selostuksessa. Yhteysviranomainen toteaa, että meluvaikutusten arvioinnissa erillisiä tarkastelupisteitä tulee tarvittaessa valita myös hankealueen läheisyyteen sijoittuvilta luonnonsuojelualueilta.

Yhteysviranomainen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee esittää tiedot tuulivoimaloiden meluemissioon mahdollisesti lisättävän varmuusarvon jakamisesta eri taajuuskaistoille. Mikäli varmuusarvoa käytetään, tulee YVA-selostuksessa esittää vertailu mallinnuksessa käytetyn voimalan meluemissiosta suhteessa valmistajan ilmoittamaan meluemissioon taajuuskaistoinen numeroarvona.

Yhteysviranomainen pitää hyvänä, että hankkeessa arvioidaan matalataajuisen melun esiintymistä ja vaikutuksia. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiohjelmassa olisi tullut esittää matalataajuisen melun laskentamenetelmää ja esittää ne kohteet, joihin matalataajuisen melun laskenta erityisesti kohdennetaan. Erityisesti tuotantoalueelle sijoittuvaan asuinrakennukseen kohdistuva matalataajuinen melu tulee osoittaa YVA-selostuksessa. Yhteysviranomainen pitää hyvänä, että arviointiohjelmassa on esitetty lukuarvoina eri asetuksissa ja valtioneuvoston päätöksessä määritetyt vertailuarvot, joihin meluselvityksellä saatuja tuloksia verrataan.

Meluvaikutusten yhteisvaikutuksesta yhteysviranomainen katsoo, että arviointiohjelmassa esitetyn mukaisesti yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon Kummunmaan ja Repojängän hanketta lähimmiksi sijoittuvat Karhakkamaan, Martimon, Kontiovaaran, Pietinvaaran ja Harjunkorven tuulivoimahankkeet sekä toiminnassa oleva Kitkiäisvaaran tuulipuisto. Yhteysviranomainen katsoo, että melun yhteisvaikutusten arvioinnin menetelmäkuvaus on arviointiohjelmassa esitetty jossain määrin epäselvästi. Yhteysviranomainen katsoo, että luotettava arvio usean tuulipuistohankkeen aiheuttamasta melun yhteisvaikutuksista saavutetaan sijoittamalla samaan mallinnusohjelmaan muissa tuulivoimahankkeissa käytettävät voimalat ja suorittamalla laskenta eri hankkeissa suunniteltujen voimalatyyppien meluemission lähtöarvoja käyttäen.

Välke

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiohjelmassa on riittävällä tavalla kuvattu välkevaikutusten arvioinnissa käytettävät menetelmät. Yhteysviranomainen pitää hyvänä, että arviointiohjelmassa on esitetty välkkeen esiintymisen mallinnuksessa käytettävä ohjelmisto ja mallinnuksella saatavien tulosten esitystapa.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa välkemallinnuksen tulokset tulee esittää sekä karttamuodossa että taulukkomuodossa riittävässä määrässä laskentapisteitä, joita on sijoitettu lähimpiin häiriintyviin kohteisiin asuin- ja lomarakennuksille. Erityisesti tuotantoalueelle sijoittuvaan asuinrakennukseen kohdistuva väлке tulee osoittaa YVA-selostuksessa. Asuin- ja lomarakennuksiin kohdistuvan väлкеvaikutuksen kesto ja ajankohdat tulee esittää, vaikka väлкеen kokonaiskesto alittaisi vertailuarvoina käytettävät ohjearvot.

Yhteysviranomainen katsoo, että väлкеen esiintymiseen merkittävästi vaikuttava puusto on huomioitava väлкеvaikutuksen arvioinnissa, mikäli tulokset ilman puustoa tehtävässä laskennassa osoittavat väлкеestä aiheutuvan merkittävää haittaa.

Yhteysviranomainen toteaa, että väлкеen yhteisvaikutusten arvioinnin menetelmäkuvaus on arviointiohjelmassa esitetty jossain määrin epäselvästi. Yhteysviranomainen katsoo, että luotettava arvio usean tuulipuistohankkeen aiheuttamasta väлкеen yhteisvaikutuksista saavutetaan sijoittamalla samaan mallinnusohjelmaan muissa tuulivoimahankkeissa käytettävät voimalat ja suorittamalla laskenta eri hankkeissa suunniteltujen voimalatyyppien sijaintia ja dimensioita käyttäen.

Yhdyskuntarakenne

Tuulivoimala-alue ja sähkönsiirtovaihtoehdot sijoittuvat pääosin Länsi-Lapin maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M). Yhteysviranomainen toteaa, että hankealue ei sijoitu maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueelle eikä Lapin liiton tuulivoimaselvitysten potentiaaliselle tuulivoimaloiden alueelle.

Yhteysviranomainen toteaa, että Lapin liiton vuoden 2022 tuulivoimaselvityksessä tunnistettiin 46 seudullisesti merkittävää potentiaalista tuulivoima-aluetta ja sitä seuranneessa aurinko- ja tuulivoimaselvityksessä 2023–2024 otettiin tarkasteluun myös aurinkovoimapotentiaali. Selvityksessä ei kuitenkaan ole osoitettu tuulivoimapotentiaalisiksi alueiksi julkisesti vireillä olevia tuulivoimaloiden alueita, sillä niiden suunnittelu ja vaikutusten arviointi olivat jo käynnissä selvitysten tarjotessa tarkempaa tietoa kuin maakunnallinen selvitys.

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen vaikutuksia on tarkasteltava erityisesti seudullisella tasolla, koska tuulivoimala-aluetta ei ole osoitettu maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueeksi. Lapin liiton näkemyksen mukaan YVA-menettelyssä tulee arvioida tuulivoimahankkeen suhde maakuntakaavan ratkaisuihin. YVA-selostuksessa seudullisesti merkittävän hankkeen sopivuus kyseessä olevalle alueelle tulee osoittaa selvityksellä.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Yhteysviranomaisen katsoo, että havainnollistamiseen ja karttojen laatuun on syytä panostaa. Yhteysviranomaisen katsoo, että karttatarkastelun lisäksi myös valo- ja ilmakuvat ovat hyviä aineistoja maankäyttöön liittyvien vaikutusten arvioinnissa ja ne mahdollistavat paremmin myös laadullisen arvioinnin verrattuna matemaattiseen tietoon. Myös mahdollisten muiden alueen toimijoiden haastattelut voivat antaa arvokasta tietoa vaikutusten arviointiin.

Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee kuvata tarkemmin hankkeesta aiheutuvat maankäytön rajoitukset sekä mahdolliset ristiriidat nykyisen ja suunnitellun maankäytön kesken. Esimerkiksi yhteisvaikutusten selvittäminen muiden lähialueelle suunniteltavien hankkeiden kanssa on ensisijaisen tärkeää.

Yhteysviranomaisen yhtyy YVA-ohjelmassa esitettyyn näkemykseen siitä, että tuulivoimahankkeen välittömät vaikutukset maankäyttöön ilmenevät tuulivoimala-alueen ja sähkönsiirtoreitin lähiympäristössä. Välilliset vaikutukset, kuten meluvaikutukset, rajoittavat maankäyttöä laajemmin. Yhteysviranomaisen toteaa, että tuulivoima-alueen aiheuttama melualue tulisi karttatarkastelun perusteella rajoittamaan maankäyttöä myös Tornion kaupungin alueella Kummunmaan hankealueen kohdalla (sillä Repojänkää vasten on Karhakkamaan tuulivoimaosayleiskaavan suunnittelualue). Tämä ja muut vaikutukset tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että maantieliiketeen nykytilannekuvaus ja kuvaus erikoiskuljetusreiteistä ovat riittäviä. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen liikennevaikutusten arviointimenettely on esitetty riittävällä tavalla ja laajuudella. Pääpaino maantieliikennevaikutusten arvioinnissa tulee olla hankkeen rakentamisen aikaisissa liikenneturvallisuuteen, liikenteen sujuvuuteen ja teiden kuntoon liittyvissä vaikutuksissa. Kuljetusreiteillä sijaitsevien siltojen kantavuudet sekä kelirikkorajoitukset tulee huomioida. Yhteysviranomaisen katsoo, että lisääntyvän liikenteen aiheuttamat melu-, pöly- ja värinähaitat hankealueen läheisyydessä sijaitsevalle asutukselle tulee arvioida.

YVA-ohjelmassa todetaan, että kuljetusreitti satamasta todennäköisesti risteää rautatien kanssa. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeessa on tarve arvioida liikenteen ja kuljetusten vaikutuksia rautatien risteämiseen. Väyläviraston lausunnossa on nostettu esille ohjeita, mm. voimajohdon sijoittamisesta tiealueelle ja tasoristeysten huomioon ottamisesta, sekä suunnitteluun liittyviä seikkoja, kuten siltojen kantavuus, joihin aiheutuvat vaikutukset tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa.

Yhteysviranomaisen toteaa, että YVA-ohjelman mukaan hanke sijoittuu Kemi-Tornion lentoaseman korkeusrajoitusalueelle (MAX MSL = 462 m). Toisin kuin YVA-ohjelmassa

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

todetaan, hankkeen voimalat ovat jopa 350 m korkeita ja voivat siten ylittää korkeusrajoitusalueen maksimikorkeuden maanpinnan ollessa välillä 80–140 m mpy. Yhteysviranomainen toteaa, että korkeusrajoitus on olemassa lentoaseman lentomenetelmien suojaamiseksi ja se tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa ja YVA-menettelyssä. Yhteysviranomainen katsoo, että tarvittaessa hankkeesta tulee esittää vaihtoehto, joka ei ylitä korkeusrajoitusalueen maksimikorkeutta.

Maisema

Norrbotenin lääninhallitus katsoo lausunnossaan, että Ruotsin valtakunnallisesti arvokkaaksi arvotetut kohteet ovat herkkyydeltään samanarvoisia kuin Suomen VAMA-alueet edellyttäen yhtä tarkkaa vaikutusten arviointia Ruotsin puolella.

Yhteysviranomainen yhtyy näkemykseen. Yhteysviranomainen pitää selkeänä esitystapaa, jossa arvokohteet erityispiirteineen ja maiseman herkkyys on esitetty sekä taulukkomuodossa että karttaesityksenä. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee kiinnittää erityistä huomioita vaikutusten merkittävyyden todentamiseen ja arvokohteiden sietokykyyn ottaen huomioon myös tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset.

Norrbotenin lääninhallituksen ja Haaparannan kunnan lausunnoissa edellytetään, että havainnekuvia laaditaan riittävästi myös Ruotsiin ulottuvalta vaikutusalueelta huomioiden eri vuodenajat ja etäisyys hankealueesta. Norrbottenin lääninhallitus painottaa, että vaikutuksia tulee arvioida arvokkaiksi luokiteltujen kohteiden lisäksi erityisesti Hedenäsetin ja Korpikylän alueella Tornionjokilaaksossa. Yhteysviranomainen pitää vaatimusta perusteltuna huomioiden kohteiden herkkyys.

Arvokohteiden ja muuten maisemallisesti herkkien alueiden osalta yhteysviranomainen katsoo tärkeäksi arviointiselostuksessa esitettäväksi kohdekohtaisia näkemäalueanalyysin tarkennuksia. Tarvittaessa koko vaikutusalueen näkemäalueanalyysi tulee esittää erillisellä liitekartalla, jotta sitä voidaan tarkastella riittävällä tarkkuudella. Lisäksi näkemäalueanalyysistä voidaan esittää tarkemmin rajattuja karttoja tarkasteluvyöhykkeittäin.

Yhteysviranomainen katsoo, että maisemallisten arvokohteiden lisäksi havainnekuvia tulee laatia asukkaiden ja virkistyskäyttäjien arkimaiseman kannalta tärkeiltä alueilta, näiden osalta kuvauspaikkojen määrää tulee lisätä huomioiden saatu lausuntopalaute. Pimeän ajan vaikutusten arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon sekä konehuoneen päälle että voimalatorniin asennettavat lentoestevalot. Arviointiselostuksessa tulee ilmoittaa mm. havainnekuvissa käytettävä kameran polttoväli ja etäisyys lähimpiin voimaloihin.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Yhteysviranomainen katsoo, että maisemavaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin vaikutusalueella sekä Suomessa että Ruotsissa. Myös Norrbottenin lääninhallitus ja Haaparannan kunta kiinnittävät huomioita yhteisvaikutusten arviointiin.

Arviointiohjelmassa yhteisvaikutusten lähtötiedot, vaikutusalue ja arviointimenetelmä ovat asianmukaiset. Yhteysviranomainen yhtyy annetussa palautteessa esitettyyn, jonka mukaan ainakin Martimon kyläalueelta tulee laatia useampia kuin yksi havainnekuva saartamisvaikutuksen havainnollistamiseksi. Yhteysviranomainen katsoo, että menetelmänä pallopanoraama tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten havainnollistajana on hyvä.

Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee tunnistaa Lapin leveysasteiden valo- ja lumiolosuhteet, mukaan lukien talvinen hämäräaika ja auringon matala asema kesän yöttömän yön aikana ja ilta- ja aamuauriongon aikana eri vuodenaikoina, mikä aiheuttaa pitkäkestoisia välkevaikutuksia ja vaikuttaa visuaaliseen näkymään erityisillä tavoilla.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Yhteysviranomainen toteaa, että rakennetun kulttuuriympäristön nykytilaa on riittävästi kuvattu, mutta paikallisten rakennetun ympäristön arvokohteiden esitys on puutteellinen. Lisäksi arviointiohjelman karttaesityksestä (kuva 15-3) puuttuu RKY-kohde Kristineström ja Ainola.

Yhteysviranomainen yhtyy Museoviraston käsitykseen, että vaikutusarvioinnissa on perusteltua tarkastella näkymävaikutuksia Struven kolmiomittausketjun kaikkiin eli muihinkin kuin maailmanperinnöksi luokiteltuihin pisteisiin. Struven ketjun merkitys havainnollistuu etenkin siihen sisältyvien mittauspisteiden välisten näkymälinjojen kautta. Yhteysviranomainen katsoo, että Struven kolmiomittausketjun kaikki mittauspisteet noin 40 km etäisyydellä tuulivoimala-alueesta sekä Suomessa että Ruotsin puolella tulee ottaa huomioon. Mittauspisteiden väliset näkymälinjat tulee selvittää suhteessa voimalasijainteihin ja pyrkiä ehkäisemään näkymälinjat katkaisevat vaikutukset. Yhteysviranomainen yhtyy Museoviraston käsitykseen, että erityisesti Horrilankeron ja Kaakamavaaran mittauspisteiden väliseen näkymäyhteyteen vaatii paikkatietotarkastelun ja sanallisen kuvauksen.

Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiohjelmassa ei ole tunnistettu Tornion yleiskaavassa osoitettuja paikallisia rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteita (kaavamerkintä sk/p Paikallisesti arvokas kulttuuriympäristö) eikä hyödynnetty Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -inventoinnin tietokantaa lähteenä. Yhteysviranomainen toteaa, että hankealuetta lähin Tornion yleiskaavassa osoitettu paikallisesti arvokas

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

kulttuuriympäristö on Martimon kyläalue lähimmillään runsaan kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista. Martimon kyläalueen läpi on myös linjattu hankkeen maakaapeli. Yhteysviranomaisen katsoo, että maakaapelin reitti tulee sovittaa yhteen rakennetun kulttuuriympäristön kanssa mm. huomioiden arvokkaiden pihapiirien yhtenäisyys, esimerkiksi kookkaan vanhan puuston poistosta johtuvat näkymämuutokset, mitä tulee kuitenkin välttää. Martimon kylää koskee myös yleiskaavamerkintä AT-3 koskien asuttuna säilytettäviä, vähintään 5 km etäisyydellä palvelukylistä sijaitsevia kyläalueita. Yhteysviranomaisen katsoo, että Martimon kylän herkkyyks muutokselle rakennettuna kulttuuriympäristönä on suuri tai erittäin suuri yleiskaavassa osoitettujen arvojen vuoksi. Asiasta on lausuttu kohdassa vaihtoehdot.

Yhteysviranomaisen katsoo, että rakennetun kulttuuriympäristön osalta on keskeistä tunnistaa, milloin hankkeesta kohdistuu kohteisiin sellaisia vaikutuksia, tai yhteisvaikutuksia, jotka vaikeuttaisivat kohteen arvojen havaitsemista ja ymmärtämistä, huomioiden myös kohdeympäristön ominaispiirteet ja vaikutuskohteen herkkyyks. Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -inventoinnin tietokannassa on maakunnallisia ja paikallisia kulttuuriympäristön arvokohteita, joista kymmenen on hankkeen lähialueella alle 10 km etäisyydellä. Tornionlaakson alueella inventointi suoritettiin vuosina 2006–2007, mutta inventointia ei ole syytä pitää kattavana. Lähimmät kohteet ovat Ylitorniolla Väystäjän koulun rakennusryhmä (v. 1945, noin 1,3 km tuulivoimala-alueesta Repojänpää), toinen rakennusryhmä (ainakin yksi rakennus v. 1816, noin 1,4 km tuulivoimala-alueesta Repojänpää) ja rakennusryhmä Kivilompolossa (v. 1828, noin 1,4 km, näkymä tuulivoimaloiden suuntaan järven yli). Tornionlaakson tietokannassa ovat Martimon paikallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön sijoittuvat Tyynelän rakennusryhmä (v. 1927, noin 1,5 km tuulivoimala-alueesta Kummunmaa) ja Ala-Martimon rakennusryhmä (noin v. 1,6 km tuulivoimala-alueesta Kummunmaa). Arviointiohjelmassa s. 107 esitetty virheellinen tieto rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteiden puuttumisesta maakaapelireitillä tulee korjata. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutuksia paikallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriperintöön tulee selvittää.

Arviointiohjelmassa esitetään alustava näkemäalueanalyysi, jota ei kuitenkaan ole mahdollista tarkentaa yksittäisten alueiden kohdalla, sekä ehdotus valokuvasoitteiden kuvauspisteistä. Yhteysviranomaisen katsoo, että kuvauspisteiden jakauma tulee nykytilaa koskevien täydennysten ja arviointiohjelmasta saadun palautteen perusteella uudelleen arvioida ja yöaikaisia valokuvasoitteita laatia myös lähimmistä kuvauskohteista (nro 3 ja 6). Kuvauskohde nro 3 on syytä säilyttää suunnitellussa paikassa, mutta lisäkuvaus tarve Väystäjästä ja Kivilompolosta tulee arvioida. On hyvä, että Martimosta suunnitellaan laadittavan valokuvasoite (kuvauskohde nro 6). Yhteysviranomaisen yhtyy annetussa palautteessa esitettyyn, jonka mukaan Martimon kylän osalta on syytä laatia useampia havainnekuvia eri vuoden- ja vuorokauden aikoina

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

aiheutuvan muutoksen havainnollistamiseksi. Yhteysviranomainen katsoo, että kuvauskohteiden valinnassa tulee ottaa huomioon, että niiden avulla myös havainnollistetaan alueen luonto- ja kulttuuriympäristöä käyttävien ja hyödyntävien ihmisten näkökulmasta merkityksellisiä ja siten arkisiakin näkymiä. Yhteysviranomainen katsoo, että myös Ruotsin kyläalueille Hedenäset ja Korpikylä tulee laatia vaikutuksia havainnollistavaa aineistoa eri vuodenajoilta sekä päivänvalossa että pimeässä. Vaikutusten arvioinnin Tornedalen riksintresse- alueeseen tulee olla yhtä kattava kuin Suomen puolella (kohteen herkkyyks kuten VAMA ja RKY).

Yhteysviranomainen toteaa, että hankealueeseen rajautuvassa Martimon tuulivoimahankkeessa on valmistunut ympäristövaikutusten arviointiselostus sekä perusteltu päätelmä, jonka mukaan Martimossa paikallisille kulttuuriympäristön kohteille aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan pitää kyläkuvallisesti suurina jo ilman Kummunmaan ja Repoängän hanketta.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Yhteysviranomainen katsoo, että alueen nykytilaa on arkeologisen kulttuuriperinnön osalta kuvattu riittävästi. Nykytilan kuvaus sisältää valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK 2024) -inventointiin sisältyvät kohteet. Yhteysviranomainen toteaa, että valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita koskeva inventointi on valtioneuvoston 7.11.2024 hyväksymä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen inventointi ja tuli voimaan 1.3.2025.

Yhteysviranomainen toteaa, että Tornionlaakson museo ottaa kantaa arkeologisen selvityksen riittävyteen. Museoon tulee olla hyvissä ajoin yhteydessä arkeologisen selvityksen valmistuttua, jotta se voi tarkistaa selvityksen riittävyyden.

Yhteysviranomainen yhtyy Tornionlaakson museon lausuntoon arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ja pyytää ottamaan lausunnon huomioon selvityksissä ja arvioinnissa.

Luontoympäristö

YVA-ohjelmassa on tunnistettu pääosin oleelliset luontoselvitystarpeet sekä luonnonympäristöön kohdistuvat hankkeesta mahdollisesti aiheutuvat vaikutusmekanismit. Selvitysten tarkemmat menetelmäkuvaukset kuitenkin puuttuvat. Yhteysviranomainen katsoo, että merkittävien vaikutusten arvioimiseksi hankkeesta vastaavan on selvitettävä hankkeen vaikutusalueen nykytilaa riittävällä tavalla, jotta vaikutukset on mahdollista arvioida. Luontoympäristön nykytila on kuvattu YVA-

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

ohjelmassa hyvin yleisellä tasolla, eikä siinä ei ole otettu huomioon YVA-menettelyä varten tehtyjä luontoselvityksiä.

Linnusto

Yhteysviranomaisen katsoo, että linnustoon kohdistuvat vaikutukset ovat todennäköisesti merkittäviä, ja niiden riittävään ja luotettavaan arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota vaikutusten arvioinnissa. Linnustovaikutusten arvioinnin osalta yhteysviranomaisen pyytää ottamaan huomioon Meri-Lapin lintutieteellisen yhdistyksen Xenus ry:n ja Suomen Luonnonsuojeluliiton Lapin piirin lausunnoissaan esille tuomat tiedot ja selvitysmenetelmät.

YVA-ohjelmassa on esitetty toteutettavaksi kattavasti linnuston erillisselvityksiä, mitä yhteysviranomaisen pitää hyvänä. Linnustoselvitysten tulosten raportointi karttaesityksin ja törmäysmallinuksin on tarpeellista. Linnustoselvitykset on jo tehty vuoden 2025 aikana, mutta selvitysten tarkempia menetelmäkuvauksia, reittejä, tarkkailupisteitä, näkemäsektoreita tai ajankohtia ei esitetä YVA-ohjelmassa. YVA-ohjelman olisi tullut YVA-asetuksen 3 §:n mukaan sisältää tiedot aineiston hankinnassa käytettävistä menetelmistä. Yhteysviranomaisen ei voi puuttuvien tietojen vuoksi ottaa kantaa selvitysten riittävyyteen.

YVA-ohjelman mukaan arvioinnissa hyödynnetään tarvittaessa esimerkiksi Tiira-lintutietopalvelua. Yhteysviranomaisen kannustaa hankkeesta vastaavaa hyödyntämään Tiiran havaintoja arvioinnissa. Myös Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus on lausunut asiasta. Yhteysviranomaisen katsoo, että yhteistyö ja aineistojen hyödyntäminen ristiin muiden tuulivoimahankkeiden kanssa on välttämätöntä linnustoon kohdistuvien yhteisvaikutusten selvittämiseksi.

Erilaisia linnustoselvityksiä on selostuksen mukaan tehty ainoastaan tuotantoalueella ja sähkönsiirtoreitillä. Yhteysviranomaisen korostaa, että selvitykset tulee tehdä hankkeen koko vaikutusalueella, joka yltää hankealuetta laajemmalle. On mahdollista, että tehdyt selvitykset eivät ole kaikilta osin riittäviä.

Luontoselvitysoppaan (Mäkelä & Salo 2024) mukaan ajantasaisin menetelmäkuvaus päiväpetolintuseurantaan on Luomuksen "Petolintujen seurantaohjeet" (2011). Luotettavan vaikutusarvioinnin pohja muodostuu päiväpetolintujen riittävästä ja asianmukaisesta tarkkailusta ja pesien etsimisestä. YVA-ohjelman perusteella jää epäselväksi, onko selvityksessä ollenkaan tarkoitus tehdä pesien etsintää.

Hankkeen vaikutusalueella on kahden suuren uhanalaisen petolinnun reviirejä. YVA-ohjelman perusteella jää epäselväksi, miten päiväpetolintujen lentotarkkailuun varatut päivät on tarkoitus jakaa eri lajien ja niiden reviirien kesken. Yhteysviranomaisen

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

huomauttaa, että luotettava tulos edellyttää riittävää ajankäyttöä ja havainnointia pesimäkauden eri vaiheissa. On mahdollista, että päiväpetolintutarkkailuun varattu aika ei ole riittävä suurten uhanalaisten petolintujen reviirien suuren määrän takia. Hankkeen vaikutukset suureen uhanalaiseen petolintuun tulee arvioida Metsähallituksen julkaisun mukaisesti, kuten ohjelmassa on esitettykin. Samassa julkaisussa on ohjeistettu myös tarkkailumenetelmästä. Vaikutusarvioinnissa on huomioitava myös menetetty ravinnonhankintapinta-ala (sähkönsiirto, huoltotiet, voimalat) sekä huoltoteiden mahdollistama helpompi pääsy alueelle ja tämän aiheuttama häiriövaikutus. Yhteysviranomainen edellyttää, että törmäysmallinnuksen osalta esitetään myös laskennan välivaiheet ja mallinnetaan voimalakohtainen törmäysriski avaten tulokset johdonmukaisesti. Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen lähiympäristössä on vireillä useita tuulivoimahankkeita ja katsoo, että yhteisvaikutusten arviointi on merkittävässä roolissa. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee hyödyntää läheisten tuulivoimahankkeiden yhteydessä kerätty selvitystieto. Vaikutusten lieventämiseen tulee kiinnittää erityistä huomioita.

Salassa pidettävä tekstiosuus (julkisuuslaki 621/1999, 24.1 § kohta 14) poistettu

Yhteysviranomainen katsoo, että erityistä huomiota päiväpetolintu- ja pesimälintuselvityksessä tulee kiinnittää toistuvasti samaa pesää käyttävien lintulajien pesäpaikkojen paikantamiseen.

Yhteysviranomainen katsoo, että muuttolinnustoselvitykset ovat erityisen tärkeitä yhteisvaikutusten ja Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten näkökulmasta. YVA-ohjelmassa olisi tullut esittää, mihin lintulajeihin tarkkailu keskittyy ja miten se ajoitetaan niiden kannalta optimaalisimpaan aikaan. Yhteysviranomainen toteaa, että hankealue ei sijoitu määritellylle valtakunnallisesti merkittävälle lintujen muuttoreitille. Tunnettu muuttoa ohjaava johtolinja kuitenkin on Tornionjokilaakso ja sen syysmuuton kerääntymisalueet, mm. Kainuunkylän saarten Natura-alue (IBA-alue) ja Kannalanlahti. Jokivarresta muutto hajaantuu sisämaan soille ja järville, mutta lähialueilla pesivien lintujen muuttoreiteistä on vain vähän tietoa, mikä korostaa YVA-menettelyyn liittyvän muutontarkkailun merkitystä vaikutusten arvioinnissa. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen vaikutukset muuttolinnuille voivat muodostua merkittäviksi, mikäli tuulivoimalat estävät tai vaikeuttavat lintujen muuttoa levähdys- ja pesimäpaikoille. Jotta vaikutuksia voidaan arvioida, tulee hankkeen lähistöllä olevista muuttolintujen levähdyspaikoista olla käsitys. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon kumulatiiviset törmäysriskit, suunniteltujen tuulivoimala-alueiden vaikutukset lintujen muuton ohjautumiseen ja muuttoreitteihin sekä lepäily- ja ruokailualueille. Yöllä tapahtuvaa muuttoa on tutkittu tutkapohjaisella tekniikalla ja näitä tutkimustuloksia on hyödynnettävä vaikutusten arvioinnissa.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen lähiympäristössä on vireillä useita tuulivoimahankkeita sähkönsiirtotarpeineen ja katsoo, että yhteisvaikutusten arviointi on erittäin merkittävässä roolissa. Kummunmaan ja Repoängän hankealue jää näiden hankkeiden muodostaman alueen sisälle. Mikäli jokin tai jotkin kyseessä olevista hankkeista etenevät, voi sillä olla suuri vaikutus hankealueelle ja sen yli liikkuvien lintujen määriin. Tällä hetkellä muutto alueella on luonteeltaan viuhkamaista. Vaikutusten arvioinnissa on kyettävä arvioimaan muuttokäytävien muodostumista ja merkitystä tilanteessa, jossa hanke yhdessä muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa toteutuisi. Tästä syystä muuton suuntaa ja suuruutta on tärkeää selvittää myös hankealueen ympärillä ja hyödyntää läheisten tuulivoimahankkeiden selvitystuloksia.

Yhteysviranomainen kannustaa laatimaan törmäysmallinnuksia herkimille, suurikoisille lajeille, kuten ohjelmassa on esitettykin. Törmäysmallinnuksen laskennan parametrit, välivaiheet sekä voimalakohtainen törmäysriski tulee esittää, jotta arviointi on seurattavissa. Törmäysmallinnuksen lisäksi tulee hankkeen vaikutusalueella pesivien tai sitä muuten käyttävien lajien osalta ottaa huomioon elinympäristömenetykset. Linnustoselvityksiä ja niiden tuloksia koskeva aineisto tulee toimittaa yhteysviranomaiselle paikkatietomuodossa.

YVA-ohjelmassa ei ole mainittu ekologisia käytäviä eikä esitetty vaikutusten arviointia tehtäväksi ekologiseen verkostoon. Ekologisia käytäviä ovat mm. muuttoreitit, eläinten kulku- ja vaellusreitit, ruokailureitit ja Natura-alueiden väliset yhteydet.

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen suunnittelussa tulee kiinnittää huomioita ekologisten yhteyksien säilymiseen ja ekologisen verkoston toimivuuteen sekä arvioida niihin kohdistuvat vaikutukset. Yhteysviranomainen katsoo, että ekologiseen verkostoon kohdistuvat vaikutukset ovat todennäköisesti merkittäviä.

Luontodirektiivin liitteen IV (a) lajit ja riistalajit

Olemassa olevat tiedot alueen muusta eläimistöstä ovat niukkoja, minkä vuoksi niiden selvittäminen YVA-menettelyä varten on tarpeellista. Yhteysviranomainen katsoo, että olemassa olevien tietojen perusteella ei ole mahdollista arvioida, voiko muuhun eläimistöön kohdistua merkittäviä vaikutuksia.

YVA-selostusta varten on tehty viitasammakko-, sauikko- ja lepakkoselvitykset vuonna 2025. Viitasammakon, sauikon ja lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen selvitysten riittävyyteen ja hankkeen vaikutusten arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota, koska lajit kuuluvat luontodirektiivin liitteeseen IV (a). Kyseisiä lajeja koskevien selvitysten menetelmiä ei ole kuvattu. YVA-ohjelman olisi tullut YVA-asetuksen 3 §:n mukaan sisältää tiedot aineiston hankinnassa käytettävistä menetelmistä. Yhteysviranomainen ei voi puuttuvien tietojen vuoksi ottaa kantaa

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

selvitysten riittävyyteen, mutta kiinnittää huomiota siihen, että selvitykset on tehty vain tuotantoalueella hankkeen koko vaikutusalueen sijaan. On mahdollista, että tehdyt selvitykset eivät ole riittäviä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että viitasammakkoselvitys tulee toteuttaa ja raportoida Niemisen ja Aholan (2017) esittämällä tavalla. Kunkin kuuntelupisteen osalta tulee esittää vähintään seuraavat tiedot: kellonaika, kuuntelun kesto, lämpötila, tuulisuus, muut sääolot. Lisäksi tulee esittää kartoitusreitti. Yhteysviranomaisen katsoo, että Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (2023) suosituksia kannattaa käyttää lepakkoselvityksen ja raportoinnin apuna. Lepakkoselvityksestä tulee esittää samoja tietoja kuin viitasammakkoselvityksestä.

YVA-ohjelman mukaan hankkeen tuotantoalueelle on tehty saukkoselvitys kesällä 2025. Yhteysviranomaisen katsoo, että saukkoselvityksen menetelmä, kartoitusalueet ja -ajat tulee kuvata YVA-selostuksessa. Myös kartoitusreitti tulee esittää. Yhteysviranomaisen katsoo, että saukon esiintymistä on tarpeen selvittää hankkeen tuotantoalueen lisäksi muillakin alueilla, joihin kohdistuu hankkeessa rakentamisen vaikutuksia virtavesien äärellä. Yhteysviranomaisen pitää erittäin todennäköisenä, että hankealueen virtavesistöissä esiintyy euroopanmajavaa, kuten muuallakin Tornionjoen valuma-alueella. Euroopanmajavan nykytilaa hankealueella koskevaa selvitystä ei YVA-ohjelmassa esitetä. Yhteysviranomaisen katsoo, että selvitys saukon ja euroopanmajavan esiintymisestä tulee toteuttaa asiantuntijan toimesta, mikäli potentiaalisia elinympäristöjä vesistöjen läheisyydessä ei oteta huomioon jo tuulivoimaloiden ja muun rakentamisen sijoittelussa. Erityisesti maanrakennustöiden vaikutusalueet ja uomien ylityskohdat on syytä tarkistaa saukon sekä euroopanmajavan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen varalta. Yhteysviranomaisen toteaa, että koska saukko ja euroopanmajava ovat luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja, niiden pesimäpaikkaselvityksen riittävyyteen ja hankkeen vaikutusten arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostusta varten tulee tarkastella, voiko hankkeen vaikutusalueella elää muita luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja ja voiko niihin kohdistua vaikutuksia hankkeesta.

YVA-ohjelmassa esitetyt suurpetoja ja riistalajeja koskevat tiedot ja selvitykset ovat hyvin niukkoja. Yhteysviranomaisen katsoo, etteivät tiedot ole riittäviä. Molempia lajiryhmiä tulee vielä selvittää maastossa (esim. lumijälkilaskennat), metsästäjille suunnatulla kyselyllä tai muun ohjelmassa mainitsemattoman olemassa olevan aineiston avulla. Suurpedoilla ja muilla pitkiä matkoja liikkuvilla eläimillä vaikutusten arviointi perustuu pitkälti siihen, että ensin tunnistetaan lajien elämänsyklinen kannalta tärkeät alueet hankkeen vaikutusalueella.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Kasvillisuus ja luontotyypit

YVA-ohjelman mukaan hankealue sijoittuu Pohjois-Suomen osa-alueeseen luontotyyppien uhanalaisuuksien arvioinnissa. Yhteysviranomaisen toteaa, että LUOPAS-oppaan mukaan luontotyyppien uhanalaisuutta esitettäessä tulee ensisijaisesti käyttää valtakunnallista luokkaa. Pohjois-Suomen luokkaa käytetään vain silloin kun sen uhanalaisuusluokitus on valtakunnallista korkeampi.

YVA-ohjelmassa kuvataan alueen luonnonympäristön nykytilaa melko monipuolisesti olemassa olevaan aineistoon perustuen. Ohjelmassa esitetty Zonation-analyysi (Suomen ympäristökeskus 2018) kertoo monimuotoisuudelle tärkeitä metsäalueista ei monimuotoisuudesta laajemmin. Esitetty karttakuva näyttäisi olevan alueellisen analyysin versio 1 eli paikallinen laatu lahoppupotentiaalin perusteella ilman, että on otettu huomioon hakkuita, ojituksia, kytkeytyvyyttä, uhanalaisia metsälajeja, metsälain tärkeitä elinympäristöjä ja suojelualueita. Yhteysviranomaisen pyytää tarkentamaan käytetyn aineiston kuvausta ja käyttötarkoitusta.

Hankealue sijoittuu keskiboreaaliseen Lapin kolmion kasvillisuusvyöhykkeelle (3c), jolla esiintyy tavanomaisten luontotyyppien lisäksi vaateliaampia luontotyyppisiä ja näille ominaista lajistoa. Alueen kallioperässä on paikoin kalkkia (ainakin Kummunmaa, Iso-Väystäjä), joka mahdollistaa uhanalaisten ja suojeltujen lajien ja luontotyyppien esiintymisen. Luontotyyppisiä kartoitettaessa tulee huomioida myös luonnonsuojelulain 64 §:n mukaiset kalkkikalliot. Yhteysviranomaisen katsoo, että erityisosaamista vaativien luontotyyppien, kuten huurresammallähteiden, lettojen, kalkkikallioiden ja serpentiiniluontotyyppien osalta luontoselvityksiin käytettävien maastokartoitusresurssien riittävyys tulee varmistaa. Vaikka luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisia serpentiiniluontotyyppisiä ei ole tunnistettu alueelta, eikä karkea geologinen taustatieto ennakoisi niiden löytymistä, niiden mahdollisuus on kuitenkin pidettävä mielessä luontotyyppikartoituksia tehtäessä.

YVA-ohjelman perusteella ei saa kuvaa siitä, onko Zonation-analyysin korkean lahoppupotentiaalin kohteilla tarkoitus selvittää vanhan metsän lajistoa ja mahdollisilla kalkkikohteilla kalkinvaatija- ja suosijalajistoa. Luontotyyppi- ja lajistoselvitykset on tehty heinä-elokuussa 2025, mutta YVA-ohjelmassa ei ole esitetty selvitysten maantieteellistä kohdentumista tarkemmin, joten yhteysviranomaisen ei voi ottaa kantaa selvitysten riittävyyteen. Ohjelmassa ei ole esitetty myöskään tietoja siitä, onko lajistoselvityksessä tarkoituksena selvittää muutakin kuin putkilokasvilajistoa. Yhteysviranomaisen toteaa, että vanhojen metsien ja kalkkivaikutteisten ympäristöjen lajistossa on runsaasti uhanalaista lajistoa muista eliöryhmistä (esim. kääväkkäät, sammaleet, jäkälät). Yhteysviranomaisen katsoo, että kasvillisuuskartoitusten kannalta on oleellista

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

huomioida, että käynnit ovat lajien kannalta ajallisesti ja alueellisesti kohdennettu asianmukaisesti. Alueella kasvaa neidonkenkää ja tikankonttia, joista etenkin ensin mainittu on kukinnan ulkopuolella huomaamaton. Koska menetelmätiedot puuttuvat YVA-ohjelmasta, tulee YVA-selostuksessa esittää, miten ja mitä huomionarvoisia kasvilajeja on kartoitettu, esittää kasvillisuus- ja luontotyyppikartoitusten reitit, ajankohdat ja säätila. Kartoitusreitit ja tulokset tulee lisäksi toimittaa yhteysviranomaiselle paikkatietomuodossa.

Yhteysviranomaisen korostaa hankealueella tehtävien maastoinventointien tärkeyttä, sillä olemassa olevat aineistot (esimerkiksi peruskartta) ovat riittämättömiä vesiluontotyyppien osalta. Lapin alueella on runsaasti luonnontilaisia lähteitä, lähteikköjä, lähdepuroja ja tihkupintoja, joita ei ole merkitty olemassa oleviin aineistoihin. Yhteysviranomaisen katsoo, että lähteiden ja muiden vesilain nojalla suojeltujen kohteiden vaikutusten arvioinnissa lähtökohtana tulee olla hankkeen rakentamistoimenpiteiden kuivatusvaikutukset ja niiden aiheuttamat vaikutukset kohteiden vesitalouteen ja lajistoon. Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutuksia tulee tarkastella vesilain näkökulmasta ja vaikutusten arvioinnissa tulee tunnistaa, milloin toimenpiteet ovat luonteeltaan sellaisia, että poikkeamista lähteen vaarantamiskiellosta (VL 2 luku 11 §) on tarpeen hakea. Yhteysviranomaisen katsoo, että lähteisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioitaessa tulee myös tunnistaa toimenpiteet, joilla pohjaveteen kohdistuvia vaikutuksia voidaan välttää tai vähentää.

Luonnonsuojelualueet

Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen lähiympäristöön sijoittuvat luonnonsuojelualueet ja luonnonsuojeluohjelmien alueet on tunnistettu ja kohteet on esitetty myös kartalla. Kaikki YVA-ohjelmassa mainitut soidensuojeluohjelman kohteet ovat mukana Länsi-Lapin säädösvalmistelussa, jossa niistä perustetaan luonnonsuojelulain mukaiset valtion luonnonsuojelualueet. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutusten arvioinnissa edellä mainittujen alueiden luonnonarvot ja suojelutavoitteet tulee ottaa huomioon. Erityistä huomiota tulee kiinnittää välillisiin vaikutuksiin ja linnustoon, josta tulee hankkia riittävät tiedot arvioinnin pohjaksi.

Pintavedet ja kalasto

Yhteysviranomaisen toteaa, että Martimojoen purkuvesistö Tornionjoki on Itämeren lohien tärkein kutujoki ja Tornionjoen vesistöalueella elää yksi kolmesta Suomen puoleisella Pohjanlahdella säilyneistä alkuperäisistä meritaimenkannoista. Vesienhoidon tavoitteena on vesistöjen hyvä ekologinen tila. Martimojoen ekologinen tila on vain tyydyttävä ja jokikalaindeksi viittaa välttävään tilaan. Martimojoen vesistöalueen latvojen

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

liettyminen ja siitä seurannut lohikalojen kutualueiden peittyminen on havaittu jo 1980-luvulla (Räinä ym. 2022). Vaelluskalojen esiintymistä Martimojoessa rajoittaa koskialueiden perkaus sekä peruskuivatuksen ja turvetuotannon kiintoaine- ja humuskuormituksesta johtuva kutu- ja poikasalueiden liettyminen ja ajoittaiset happamuusongelmat. Martimojoella on kuitenkin useita hehtaareita vaelluskaloille potentiaalisesti soveltuvia kutu- ja poikasalueita. Vaelluskalojen elinolosuhteiden parantaminen Martimojoessa edellyttää aktiivisia toimenpiteitä edellä mainittujen kuormituspainoiden vähentämiseksi. Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee kuvata hankealueen virtavesien kalaston tila, sekä esittää arvio kalastolle aiheutuvista todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista.

Yhteysviranomaisen toteaa, että molemmissa vaihtoehdoissa tuulivoimaloita on sijoitettu vesistöjen läheisyyteen sellaisille alueille, joista on suora ojayhteys virtavesistöön. Yhteysviranomaisen katsoo, että tuulivoimalan alle 100 metrin etäisyys vesistöön on riski haitallisten vesistövaikutusten muodostumiselle, erityisesti happamilla sulfaattimailla. Hankealueen happamat sulfaattimaat on tunnistettu, mutta niiden aiheuttamaa riskiä pintavesivaikutuksille ei ole tuotu esille.

Yhteysviranomaisen katsoo, että tuulivoimapuiston rakentamisesta aiheutuu rakentamisen aikaisten vaikutusten lisäksi myös pysyviä tai pitkäaikaisia vaikutuksia vesistöihin. Esimerkiksi ojien kautta kulkeutuva ravinnekuormitus voi jatkua huomattavan pitkään. Vesistöihin huuhtoutuvat maa-ainekset voivat aiheuttaa YVA-ohjelmassa mainitun työnaikaisen samentumisen lisäksi myös pitkäaikaisia tai pysyviä rakenteellisia muutoksia. Tuulivoimaloiden sekä teiden rakentamisesta syntyy alueelle uutta huonosti vettä läpäisevää pintaa, minkä aiheuttama vaikutus on pysyvää. Ympäristövaikutusten arvioinnissa nämä asiat tulisi ottaa huomioon ja arvioida rakentamisen vaikutuksia uomakohtaisesti mahdollisimman tarkalla tasolla.

Osa tuulivoimaloista on sijoitettu ojitetulle turvemaalle. Turvemailla tulee ottaa huomioon mahdollisen uuden tiestön ja tuulivoimaloiden rakentamiseen tarvittavan massanvaihdon vaikutukset. Arviointiselostuksessa olisi hyvä tarkastella kuinka laajasti ja kuinka suuria määriä uutta maata tien ja voimaloiden rakentamisesta varten turvemailla tuodaan ja arvioida uomakohtaisesti maa-aineksen vaihdon vaikutukset uoman valuma-alueen hydrologiaan.

Yhteysviranomaisen toteaa, että erityisesti pienet virtavedet ovat herkkiä rakentamisesta johtuvalle rantavyöhykkeen ja sen kasvillisuuden muuttumiselle sekä rantavyöhykkeen puuston ja pensaikon poistamiselle. Yhteysviranomaisen katsoo, että ojien kaivaminen ja tiestön rakentaminen aiheuttaa pysyviä vaikutuksia alueen hydrologiaan.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Martimojoen valuma-alueelle on suunniteltu huomattava määrä tuulivoimaa, ja alueen vesistöihin kohdistuu merkittävä paine metsätalouden maankuivatuksesta ja hajakuormituksesta. Yhteysviranomainen pitää välttämättömänä arvioida hankkeen ja valuma-alueen muiden hyväksytyjen tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutus pintavesien tilaan. Rakentamisen aikaisen kuormitusvaikutuksen lisäksi tiestön ja rakennetun alueen lisääntyminen muuttaa valuntaolosuhteita. Samalla on huomioitava myös metsätalouden maankuivatuksen vaikutus pintavesien herkkyyteen kuormitukselle ja hydrologisille muutoksille. Yhteysviranomainen katsoo, että nykytilan kuvauksessa olisi kuulunut tuoda esille myös hankkeen ja sen vaikutusalueen vesistöjen tilaa heikentävät maankäytön paineet, joita tuulivoimarakentaminen osaltaan lisää.

Yhteysviranomainen korostaa, että Martimojoen vesimuodostumaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitava laatutekijäkohtaisesti erityisesti kalaston ja veden fysikaalis-kemiallisen laadun suhteen. YVA-selostuksessa on huomioitava, että mikäli hanke vaarantaisi vesimuodostuman hyvän tilan saavuttamisen tai säilyttämisen, se olisi vesienhoidon tilatavoitteiden vastainen. Pienempiä vesiä ei ole rajattu vesimuodostumiksi, mutta ne on syytä huomioida myös YVA-selostuksessa luontotyyppeinä, sekä purot osana jokijatkumoa, jonka kautta vaikutuksia vesimuodostumiin voi kohdistua. Yhteysviranomainen katsoo, että hanke tulee suunnitella siten, että ehkäistään hankkeesta vesistölle ja kalastolle aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. Pintavesien kuormituksen vähentämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota erityisesti happamilla sulfaattimailla.

Maa- ja kallioperä

Arviointiohjelmassa on tunnistettu, että hankealueelle ei sijoitu valtakunnallisesti arvokkaita geologisia muodostumia ja happamien sulfaattimaiden suuri (Repojängän tuotantoalueen länsiosa) tai paikoin kohtalainen esiintymispotentiaali.

Yhteysviranomainen katsoo, että alueen nykytila on arviointiohjelmassa kuvattu tässä vaiheessa riittävällä tavalla, vaikka mustaliuskeiden esiintymistä alueen kallioperässä ei ole arviointiohjelmassa tunnistettu oikein. Yhteysviranomainen toteaa GTK:n paikkatietoaineiston perusteella, että tuotantoalueille ja sähkönsiirtoreiteille sijoittuu mm. kairaustietoon perustuvia mustaliuske-esiintymiä.

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiohjelmassa on tunnistettu joitain keskeisiä maa- ja kallioperään kohdistuvia vaikutusmekanismeja, mutta siinä ei ole tunnistettu hankkeessa tarvittavien maa-ainesten ottamisen vaikutuksia, eikä hankealueella esiintyvien happamien sulfaattimaiden tai mustaliuskeiden kaivamisesta aiheutuvia vaikutuksia. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiin käytettävät menetelmät on arviointiohjelmassa esitetty yleispiirteisesti ja suppeasti. Arviointiohjelman perusteella

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

esimerkiksi jää epäselväksi, tehdäänkö hankealueelle vain paikkatietoon perustuvaa karttatarkastelua vai myös maastossa maa- ja kallioperään liittyviä selvityksiä esimerkiksi voimalapaikkojen alueilla.

Yhteysviranomainen toteaa, että happamia sulfaattimaita ja mustaliuskeita koskevat paikkatietoaineistot ovat epätäydellisiä eikä esiintymien tarkkoja rajoja tunneta, ja tutkimustietoa on alueelta niukasti. Yhteysviranomainen katsoo, että olemassa olevaa happamien sulfaattimaiden esiintymispotentiaalia koskevia tietoja on syytä täydentää erityisesti suuren ja kohtalaisen esiintymispotentiaalin alueilla hankealueella. Lisäksi arviointiselostukseen tulee kartoittaa mustaliuskeiden esiintyminen hankealueella, etenkin jos alueella joudutaan louhimaan kalliota voimalapaikoilla. Molempien esiintymien tunnistaminen ja sijoittuminen hankealueelle on erittäin tärkeää tietää erityisesti rakentamisen aikana, jotta ei aiheuteta esimerkiksi happamia valumia vesistöihin.

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeessa tulee arvioida happamista sulfaattimaista ja mustaliuskeista aiheutuvat ympäristövaikutukset. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee esittää tarkemmin happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeiden esiintyminen hankealueella sekä vähintään kuvata toimintamallit sellaisia tilanteita varten, joissa niitä tavataan esimerkiksi maakaapelien kaivamisen tai louhinnan yhteydessä.

YVA-ohjelman mukaan arvioinnissa ei tulla ottamaan kantaa siihen, mistä maa-ainekset tuotantoalueelle tuodaan, sillä hankkeen toteutuessa maarakentamisesta vastaava urakoitsija valitsee sopivat maa-ainesten ottopaikat. Yhteysviranomainen kiinnittää huomiota siihen, että vaikka arviointiohjelmassa on tunnistettu tarve maa-ainesten ottamiselle, arviointiohjelmasta jää epäselväksi, aiotaanko aineksia ottaa tuulivoimala-alueelta. Yhteysviranomainen katsoo, että mikäli maa-ainekset otetaan tuulivoimala-alueelta, arvioinnissa tulee selvittää, onko alueelta saatavissa riittävästi ja ominaisuuksiltaan rakentamiseen sopivia maa-aineksia ja voidaanko ottamistoimintaa toteuttaa tuulivoimala-alueella kestävällä tavalla (mm. pohjaveden pinnan päälle jätettävät suojakerrospaksuudet). Alustavat ottopaikat ja ottamisesta aiheutuvat maa- ja kallioperä-, pohjavesi- ja luontovaikutukset tulee tunnistaa ja esittää arviointiselostuksessa. Yhteysviranomainen katsoo, että mikäli aineksia on tarpeen tuoda tuulivoimala-alueen ulkopuolelta, tulee esittää vähintään yleisellä tasolla arvio ainesten saatavuudesta, sillä hankkeen toteuttaminen vaatii suurehkon määrän maa-aineksia, ja aineiden saatavuuteen vaikuttavat muut hankkeet. Tällöin arviointi edellyttää myös rakentamisen aikaisten liikennevaikutusten arviointia.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Poronhoito

Yhteysviranomainen toteaa, että YVA-ohjelmassa on kuvattu asianmukaisesti hankkeen sijoittuminen Lohijärven paliskuntaan sekä yleisesti poronhoidon toimintaa ja laitumia paliskunnan alueella ja hankealueella. Yhteysviranomainen katsoo, että YVA-selostuksessa on lisäksi tärkeää esittää tarkemmin, miten paliskunta käyttää hankkeen vaikutusalueita eri vaiheissa poronhoitovuotta ja mikä on alueen merkitys poronhoidolle. Yhteysviranomainen toteaa, että hankealueen prosenttiosuus paliskunnan pinta-alasta ei kuvaa alueen merkitystä poronhoidolle.

Yhteysviranomainen katsoo, että vaikutusten arvioinnissa tulee arvioida vaikutukset porolaitumien määrään, laatuun ja käyttöön, poronhoitotoimintaan ja poronhoidon järjestämiseen. Hanke sijoittuu porojen kevät- (Repojänkä) ja syyslaitumille (Kummunmaa). Erityistä huomiota tulee kiinnittää porojen vasomisalueisiin ja rykimäaikaisiin alueisiin, poronhoidon toiminta-alueisiin ja rakenteisiin, ja arvioida maankäytön muutosta vasomiseen sekä porojen laidunkiertoon ja kuljetusreitteihin. Lisäksi poroille aiheutuvia vahinkoja sekä hankkeen sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset poronhoidolle tulee arvioida.

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen toimintojen poroille aiheuttaman häiriövaikutusalueen laajuutta ja merkittävyyttä tulee selvittää. Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon melu-, välke- ja näkymäalueanalyysit sekä rakentamisen, toiminnan ja käytöstä poiston aikainen liikenne. Myös hankkeeseen liittyvän muun rakentamisen, kuten maa-ainesten ottoalueiden sekä alueelle rakennettavan tiestön, sähköaseman ja voimajohdon vaikutukset poronhoitoon ja laitumiin tulee ottaa huomioon. Esimerkiksi mistä hankkeen vaatima maa-aines otetaan ja miten otto vaikuttaa porolaitumiin ja poronhoitoon, maa-ainesten ottoalueen sijainti suhteessa paliskunnan toimintaan ja ottamisen ajankohdan vaikutukset. Yhteysviranomainen katsoo, että selvityksessä tulee tunnistaa ja arvioida erityisesti yhteisvaikutukset muiden hyväksytyjen hankkeiden kanssa sekä voimassa olevien maakuntakaavojen ohjauksen toteutuminen. Mikäli mahdollista, yhteisvaikutuksia tulee arvioida myös suunnitteluvaiheessa olevien hankkeiden kanssa, koska ne kuitenkin ovat osa seudullista selvitystä. Tuulivoimaloilla voi paikallisesti olla vaikutusta poronhoitajien viestintään käyttämien verkkojen kuuluvuuteen. Poronhoitajien käyttämiin viestintäyhteyksiin (radiopuhelimet ja GPS-paikantimet) kohdistuvia vaikutuksia tulee arvioida. Yhteysviranomainen katsoo, että arvioinnissa tulee tarkastella hankkeen vaikutuksia koko Lohijärven paliskuntaan hankealueen ja sen häiriövaikutusalueen lisäksi.

Yhteysviranomainen katsoo, että poronhoitoa koskevan nykytilan selvitykseen ja vaikutusten arviointiin tulee saada ajantasaisia, tarkkoja ja etenkin kokemukseen

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

perustuvia tietoja porojen alueidenkäytöstä ja eri alueiden merkityksestä poronhoidossa. Arvioinnissa tulee hyödyntää paikkatietoanalyysijä, tilastoja ja tieteellistä tutkimustietoa. Mahdollisuuksien mukaan arvioinnissa tulisi käyttää hyödyksi porojen GPS-paikantimien seurantatietoa. Vaikutusten tunnistaminen ja vaikutusten merkittävyyden arviointi tulee tehdä yhteistyössä paliskunnan kanssa TOKAT-aineistoa hyödyntäen.

Yhteysviranomainen suosittelee haastattelemaan paliskunnan edustajia.

Yhteysviranomainen korostaa, että yhteistyö paliskunnan kanssa on olennaista hankkeesta aiheutuvien vaikutusten arvioinnissa ja yhteisvaikutusten laadukkaan arvioinnin varmistamisessa.

Yhteysviranomainen toteaa, että YVA-selostuksessa tulee esittää vaikutusten arvioinnin lisäksi toimenpiteitä haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi. Toimenpiteet tulee kuvata eri vaiheissa hanketta. YVA-selostuksessa tulisi olla valmiina vartenotettava suunnitelma mahdollisten poronhoidon rakenteiden muutostarpeista sekä muista ehkäisemiskeinoista. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeesta vastaavan tulee toteuttaa ehkäisemistoimenpiteitä ja sopia niistä sekä yhteisistä toimintatavoista paliskunnan kanssa. Yhteysviranomainen kannustaa myös laiturien ennallistamistoimenpiteiden selvittämiseen, ottaen huomioon maanomistajien kanssa sopimisen.

Yhteysviranomainen katsoo, että vaikutusten seuranta tulee suunnitella YVA-menettelyn aikana. Poronhoidon alueidenkäyttöllisten toimintaedellytysten turvaamiseksi jatkuva yhteistyö paliskunnan kanssa on tärkeää hankkeen kaikissa vaiheissa suunnittelusta ennallistamiseen saakka. Hankkeesta vastaavan tulee sitoutua seurantajärjestelyiden suunnitteluun, sopimiseen ja toteuttamiseen hankkeen elinkaaren ajan. Mikäli hankkeen omistajuuteen tulee muutoksia, tukee seuranta yhteistyön ja sovittujen toimenpiteiden jatkuvuutta ja mahdollinen liiketoiminnan ostaja tulee tietoiseksi sovituista toimenpiteistä.

Yhteysviranomainen katsoo, että Paliskuntain yhdistyksen lausunto sisältää kattavan listauksen asioista, jotka tulee ottaa huomioon selvityksessä ja YVA-selostuksessa.

Vaikutukset aineelliseen omaisuuteen

Lausunnoissa ja mielipiteissä on esitetty huoli hankkeen vaikutuksista lähimpien asuin- ja lomarakennusten ja kiinteistöjen käytettävyyteen ja arvoon. Yhteysviranomainen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee yleispiirteisellä tasolla tunnistaa muutokset vaikutusalueen omaisuuden käyttöön ja esittää mikäli hankkeesta aiheutuu merkittäviä taloudellisia vahinkoja.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Ilmastovaikutukset

Yhteysviranomaisen katsoo, että Kummunmaan ja Repoängän tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa esitetty ilmastovaikutusten arviointi on kuvattu pintapuolisesti eikä siinä ole tunnistettu esimerkiksi hankkeen todennäköisesti merkittäviä ilmastovaikutuksia. Ilmastovaikutusten jakautuminen rakentamisen, käytön ja poiston aikaisiin vaikutuksiin on tunnistettu, mutta arviointimenetelmiä tai tietolähteitä ei ole YVA-ohjelmassa avattu. YVA-selostuksessa tulee esittää käytetyt tietolähteet ja menetelmät tarkemmin, jotta vaikutustenarvioinnin tuloksia on mahdollista tulkita.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiin on sisällytettävä myös kaikki muu hankkeessa tehtävä rakentaminen. Myös maa-ainesten otto tai kuljetus tulee huomioida osana ilmastovaikutusten arviointia.

Toiminnanaikaisten vaikutusten arvioinnin eli käytännössä hiilikädenjälkilaskennan osalta on huomioitava varovaisuus, mikä liittyy tuulivoiman positiivisiin ilmastovaikutuksiin. Tuulivoimalla tuotetun sähkön päästöjä on turha vertailla suoraan fossiililla polttoaineilla tuotetun sähkön päästöihin, sillä fossiilisten polttoaineiden osuus Suomen sähköntuotannosta on pieni. Esimerkiksi vuonna 2023 Suomen sähköntuotannon päästökerroin oli enää 38 gCO₂e/kWh. Sähköntuotannon ominaispäästökerroin myös laskee nopeasti ja on Energiateollisuuden oman arvion mukaan enää n. 14 gCO₂e/kWh vuonna 2035. Myös hiilikädenjälkilaskennan osalta on kuvattava tarkasti menetelmät ja oletukset, mitä arvioinnissa käytetään.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen nykyiset ilmasto-olot on tunnistettu YVA-ohjelmassa, mutta ilmastomuutoksen vaikutusta niihin tai mahdollisia ilmastomuutoksen vaikutuksia hankkeeseen ei ole YVA-ohjelmassa huomioitu tuulisuuden muutoksia lukuun ottamatta. Yhteysviranomaisen katsoo, että ilmastomuutoksella voi olla myös muita vaikutuksia tuulivoimaloihin (esim. jäätäminen tai maastopalot), joiden osalta ilmastomuutoksen vaikutuksia tulisi arvioida ja tarpeen tullen käsitellä myös osana hankkeeseen liittyviä ympäristöriskejä.

Viestintäyhteydet, puolustusvoimien toiminta ja tutkat

Yhteysviranomaisen toteaa, että tuulivoimalat voivat häiritä tai estää radio- ja TV-signaalin etenemisen. Ilmatieteen laitos esittää lausunnossa huolensa useiden tuulivoimahankkeiden merkittävistä vaikutuksista tutkamittausten häiriökaikuun ja sääpalveluihin alueella. Telian ja Elisan lausunnon mukaan hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Yhteysviranomaisen katsoo, että tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulee ottaa huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin, koska sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia niistä. On tärkeää varmistaa TV- ja matkaviestinpalveluiden, tutkien ja radiolinkkien toimivuus myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia, -mastoja ja tutkia ei voida siirtää. Siksi tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Hankkeesta vastaavan tulee olla yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen vaikutukset viestintäyhteyksiin sekä häiriön poistamisen ja estämisen toimenpiteet tulee esittää arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen katsoo, että mahdolliset vaikutukset viranomaisverkon (VIRVE) toimintaan tulee ottaa huomioon.

Yhteysviranomaisen toteaa, että tuulivoimaloilla saattaa paikallisesti olla vaikutusta poronhoitajien viestintään käyttämien radiopuhelinten ja Digitan langattoman LoRaWAN (IoT)-verkon, jota käytetään porojen GPS-paikanninpannoissa, kuuluvuuteen. Yhteysviranomaisen katsoo, että poronhoitajien käyttämiin viestintäyhteyksiin kohdistuvia vaikutuksia tulee arvioida. Mikäli havaitaan, että merkittävää haittaa viestintäyhteyksiin aiheutuu, sitä tulee estää teknisin ratkaisuin.

YVA-ohjelman mukaan hanke on saanut Puolustusvoimilta myönteisen lausunnon. Tarvittaessa on pyydettävä uutta lausuntoa, mikäli hanke muuttuu.

Yhteisvaikutukset

Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen perustellun päätelmän ajantasaisuuteen vaikuttaa myös muiden hankkeiden toteuttamisaikataulut ja lupapäätökset siten, että yhteisvaikutuksia voi joutua arvioimaan uudelleen YVA-selostuksessa, mikäli toinen hanke on saanut luvan tai on toteutettu ennen tämän hankkeen lupaa. Tämän vuoksi yhteysviranomaisen suosittelee arvioimaan yhteisvaikutuksia myös suunnittelussa olevien hankkeiden kanssa, mikäli arviointitietoja on käytössä.

Hankkeiden yhteisvaikutusten arviointitarve korostuu erityisesti muuttolinnustoon, suuriin uhanalaisiin petolintuihin, ekologiin yhteyksiin, Natura-alueisiin, maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön, poronhoitoon sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Vaikutukset toiminnan jälkeen

Yhteysviranomainen toteaa, että Suomessa ei ole voimassa erityislainsäädäntöä koskien tuulivoimalan purkamista. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa on tarpeen tuoda esiin purkamisen eri tahojen vastuut voimassa olevan lainsäädännön näkökulmasta (hankkeesta vastaava, maaomistaja, kunta, valtio).

Arviointiohjelmassa on mainittu, että pääosa tuulivoimaloiden ja voimajohdon materiaaleista voidaan kierrättää. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee esittää arvio tuulivoimaloiden ja niiden perustusten poistamisen yhteydessä muodostuvien materiaalien määrästä ja myös arvio maisemointiin tarvittavien maa-ainesten määrästä. YVA-selostuksessa tulisi arvioida myös betoniperustusten poistamisesta aiheutuvia vaikutuksia. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että perustuksissa käytettävää betonia on tuulivoimaloiden käytöstä poiston jälkeen mahdollista hyödyntää maanrakentamisessa Valtioneuvoston asetusta 843/2017 (ns. MARA-asetusta) noudattaen.

Hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset

Yhteysviranomainen katsoo, että kaikilta osin hankkeen todennäköisesti merkittäviin ympäristövaikutuksiin ei voida ottaa kantaa YVA-ohjelman perusteella. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiohjelman ja siitä saatujen lausuntojen ja mielipiteiden perusteella hankkeesta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä ympäristövaikutuksia ainakin luontoympäristöön, erityisesti linnustoon ja suuriin uhanalaisiin petolintuihin, ekologiin yhteyksiin, maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön, asutukseen, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, poronhoitoon (Repojängän osalta) sekä melusta ja välkkeestä. Muiden lausunnossa esiin nostettujen vaikutustyyppien osalta yhteysviranomainen ei pysty ottamaan kantaa hankkeen tässä suunnitteluvaiheessa.

Merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten välttäminen, ehkäiseminen, rajoittaminen tai poistaminen

YVA-ohjelman mukaan arviointiselostuksessa esitetään yleisesti ja hankekohtaiset jatkosuunnittelussa sekä hankkeen elinkaaren aikana sovellettavat ehkäisy- ja lieventämiskeinot. Yhteysviranomainen toteaa, että YVA-asetuksen mukaan YVA-selostuksessa tulee käsitellä hankkeen tunnistettujen merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten välttämistä, ehkäisemistä, rajoittamista tai poistamista käsitteleviä toimia. Yhteysviranomainen katsoo, että edellä lueteltuja toimenpiteitä tulee esittää vaikutuskohteittain toteuttamiskelpoisina ja konkreettisina toimina. Yhteysviranomainen

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

katsoo, että myös yksittäisten tuulivoimaloiden poistamisella vaikutusten arvioinnin valmistuttua voidaan ehkäistä haitallisia vaikutuksia.

Ekologinen kompensatio on viimesijainen keino, kun luonnon monimuotoisuudelle aiheutuvia haittoja ei voida estää tai lieventää. Sitä voisi siis käyttää vain tapauksissa, joissa ei ole muuta mahdollista ratkaisua. Yhteysviranomainen suosittelee tällaisissa tapauksissa luonnon monimuotoisuudelle aiheutetun haitan hyvittämistä vapaaehtoisella ekologisella kompensatiolla. Vapaaehtoisessa ekologisessa kompensaatiossa luonnonarvoja toiminnassaan heikentävä toimija voi hyvittää toiminnastaan luontotyypille tai eliölajin elinympäristölle aiheutuvan heikennyksen hyvittäville toimenpiteillä tuotetuilla luonnonarvoilla tai suojeluhyvityksellä. Korvaavuus voi olla joko heikennystä vastaavaa tai sen ylittävää. Vapaaehtoinen ekologinen kompensatio on ollut luonnonsuojelulaissa 1.6.2023 alkaen. Lisätietoja vapaaehtoisesta ekologisesta kompensatiosta löytyy Ympäristöministeriön verkkosivuilta ja ELY-keskus/Lupa- ja valvontavirasto antaa tarvittaessa neuvontaa liittyen vapaaehtoisen ekologisten kompensatien menettelyyn ja hyvittämisen kriteereihin liittyen. Hankkeen suunnittelussa on hyvä ottaa huomioon, että luonnonsuojelulain mukaisessa vapaaehtoisessa ekologisessa kompensaatiossa hyvitystoimenpiteiden tulee olla tehtynä ennen hankkeen toteuttamista, joten ekologisten kompensatien suunnittelu tulee aloittaa riittävän varhaisessa vaiheessa hankesuunnittelua.

Vaikutusten seuranta

Arviointiohjelman mukaan seurantaohjelma tehdään keskittyen hankkeesta mahdollisesti aiheutuvien merkittävien ympäristövaikutusten seurantajärjestelyihin. Yhteysviranomainen yhtyy näkemykseen. Seurantajärjestelyistä tulee esittää myös seurantatietojen raportointimenetelmät ja aikataulut sekä tiedon jakaminen. Hankkeen vaikutusten seurantaa tulee tarkastella koko hankkeen elinkaaren ajalta. Jotta vaikutuksia voidaan seurata, tulee lähtötilanne tutkia ennen suunniteltujen toimenpiteiden aloittamista sekä vaikutuksia seurata toimenpiteiden aikana ja niiden jälkeen, jotta mahdolliset muutokset voidaan todeta. Muutosten vertaaminen esitettyihin arvioihin antaa tarpeellista lisätietoa.

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen luontoselvityksissä tehdyt lajihavainnot tulee viedä Lajitietokeskuksen tietokantaan, jotta hankkeen lajistovaikutuksia voidaan seurata hankkeen eri vaiheissa.

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Osallistumisen järjestäminen

Hankkeen suunnitteluun osallistamisen parantamiseksi on perustettu seurantaryhmä, johon on kutsuttu paikallisten yhdistysten ja toimijoiden edustajia sekä viranomaistahoja. Seurantaryhmä kokoontui 8.4.2025. Tilaisuudessa keskusteltiin muun muassa viestinnästä ja yhteistyöstä hankkeen aikana, tuulivoiman sijoittamisesta, linnustovaikutuksista sekä yhteisvaikutusten arvioinnista. Seurantaryhmä kokoontuu seuraavan kerran YVA-selostuksen valmistelun aikana. Yhteysviranomainen toteaa, että YVA-ohjelmassa on esitetty seurantaryhmän kokoonpano ja tarkoitus sekä suunniteltu muu osallistaminen ja vuorovaikutus YVA-menettelyn aikana. Yhteysviranomainen pitää hyvänä, että hankkeesta on järjestetty yleisötilaisuus YVA-ohjelman nähtävillä oloaikana, ja että toinen tilaisuus tullaan järjestämään YVA-selostuksen nähtävillä oloaikana. Yleisötilaisuus oli kaksikielinen ja kansainvälisen kuulemisen vuoksi paikalla oli tulkki, mitä yhteysviranomainen pitää tärkeänä. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan osallistumisen järjestämisen toimintatavat mahdollistavat tiedonvälityksen sekä keskustelun. YVA-selostuksessa tulee esittää selvitys osallistumisesta arviointimenettelyn eri vaiheissa ja niiden liittymisestä hankkeen suunnitteluun.

Raportointi

Yhteysviranomainen toteaa, että YVA-ohjelma on pääasiassa johdonmukainen ja ymmärrettävä. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksen ymmärrettävyyteen ja selkeyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Arvioinnin keskeiset tulokset ja kunkin vaikutuksen merkittävyys tulee esittää havainnollistaen niin, että ne ovat selkeitä myös muille kuin kyseisen alan asiantuntijoille. Yhteysviranomainen pitää erityisen tärkeänä YVA-selostuksen yhteenvedon selkeyttä ja havainnollisuutta, jotta kaikilla osallisilla on mahdollisuus tutustua arvioinnin tuloksiin. Yhteysviranomainen katsoo, että karttojen selkeyteen ja tarkkuuteen tulee kiinnittää YVA-selostuksessa huomiota. YVA-selostuksen tulee täyttää saavutettavuuden vaatimukset.

Arviointiselostuksesta tulee ilmetä, kuinka tämä yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon arvioinnissa.

Arviointiohjelman laatijoiden ja yhteysviranomaisen pätevyys

YVA-lain 33 §:n mukaisesti hankkeesta vastaavan on varmistettava, että sillä on käytettävissään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arviointiohjelman ja -selostuksen laadintaan. YVA-ohjelmassa on esitetty vaikutusten arviointiin osallistuva

8.12.2025

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

työryhmä asiantuntijoittain. Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-ohjelmassa olisi tullut kuvata myös luontoselvitykset tehneen alikonsultin (Luonto-Mutaset) asiantuntijat ja asiantuntemus. Ne tulee täydentää YVA-selostukseen. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelmassa mainitut asiantuntijat ovat koulutettuja, kokeneita ja heitä on riittävän monipuolisesti.

Yhteysviranomaisen on käyttänyt lausunnon laatimiseen asiantuntijatiimiä. Siihen ovat osallistuneet kaikki Lapin ELY-keskuksen vastuualueet sekä ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen kaikki yksiköt. Yhteysviranomaisen katsoo, että sillä on ollut riittävä asiantuntemus yhteysviranomaisen lausunnon antamiseen. Lausunnon ratkaisija on Leena Ruokanen (FM, suunnittelumaantiede) ja lausunnon esittelijä on Marja Anttonen (FM, luonnonmaantiede). Yhteysviranomaisen lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ylitarkastaja Pia Lindholm (FM, maaperägeologia, maa-ainesten otto, maa- ja kallioperä, pohjavedet), vesitalousasiantuntija Anna Kurkela (MTI, YAMK, vesienhoito), ylitarkastaja Olli-Pekka Vieltojärvi (FM, biofysiikka, melu, välke, ihmisiin kohdistuvat vaikutukset, turvallisuusvaikutukset, käytöstä poisto), ilmastoasiantuntija Juuso Puurula (AMK, ympäristösuunnittelija, ilmastovaikutukset), ylitarkastaja Tiina Lovisa Solbär (FT kulttuurimaantiede, rakennettu kulttuuriympäristö), ylitarkastaja Marjut Kokko (FM biologia, maisema), ylitarkastaja Riikka Juutinen (FM eläinekologia, linnusto, luonnonsuojelu, kasvillisuus ja luontotyytit), biologi Jukka Ylikörkkö (FM, biologia, vesienhoito), johtava kalatalousasiantuntija Heikki Laitala (FM biologia, kalasto) ympäristövastaava Tarmo Oikarinen (MTI, liikenne) sekä porotalousasiantuntija Päivi Kainulainen (FM maantiede, poronhoito).

Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomaisen toimittaa lausuntonsa hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan tiedoksi asianomaisille viranomaisille ja mielipiteen esittäneille tahoille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan yhteysviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset, kohdasta Lappi ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa ymparisto.fi/kummunmaan-ja-repojangan-tuulivoimahanke-YVA.

Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 13 000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määriteltävä vaativan hankkeen mukaisesti (18–24 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

8.12.2025

LAPELY/6056/2024

Osittain salassa pidettävä
julkisuuslaki 621/1999, 24.1 §
kohta 14. JULKINEN VERSIO

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta ja 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä (liite vain hankkeesta vastaavalle).

Sovelletut oikeusohjeet

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 6 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 2 §.

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Marja Anttonen ja ratkaissut yksikön päällikkö Leena Ruokanen. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liitteet Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (vain hankkeesta vastaavalle)

Tiedoksi Lausunnon antaneet
Mielipiteen esittäneet
Tornion kaupunki
Tervolan kunta
Lohijärven paliskunta

Tämä asiakirja LAPELY/6056/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/6056/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Anttonen Marja 08.12.2025 16:31

Ratkaisija Ruokanen Leena 08.12.2025 16:32